Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Prețul inserțiunilor: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. său 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔR DE DUMINECA 34)

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Tĕrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. său 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 187.—Anul LIX. Brașov, Duminecă, 25 August (6 Septemvre) 1896.

Amiciția ungurescă.

Sub acest titlu ḑiarul bucurescean, ce apare în limba francesă, „L'Indépendance Roumaine", publică în fruntea numĕrului sĕu dela 1 Septemvre un remarcabil articol de actualitate. Étă ce ḑice confratele nostru:

„Ungurii încă tot mai caută sĕ despice pĕrul în patru ca sĕ găsescă însemnătatea visitei, ce-o va face Francisc Iosif în România. Când cine-va nu e cu consciința curată se spariă la orĭ ce sgomot, are frică chiar de umbra sa; acésta li-se întêmplă acum și Maghiarilor. Dovada eclatantă de amiciția, pe care Suveranul lor își propune de a-o da poporului român independent îi neliniștesce, și neîncetat ei se întrébă, décă acest eveniment nu va avé o înrîurire óre-care asupra sórtei poporului român din Transilvania, ce se află sub stăpânirea lor.

Din momentul, când s'a anunțat visita împĕrătéscă, acesta a fost singurul gând, ce a stăpânit gazetele din Pesta. Unii șoviniștĭ dela rudă întrebau, că „óre nu vor trebuì sĕ plătéscă Maghiarii prețul amiciției austro-române"? Cu alte cuvinte, că óre nu vor fi ei obligațĭ sĕ tracteze în viitor mai omenesce pe conaționalii noștri?

Dér iute s'a putut vedé la vecinii noștri óre-care schimbare; ei au înțeles fără îndoială, că nu era la timp sĕ pună astfel de întrebărĭ, și că era mai bine a nu le mai atinge și a face o față prietinósă și grațiósă națiunei, care se pregătesce a primi călduros pe Regele lor. Astfel încetară de a mai ține vorbirĭ asupra daco-românismului și începură sĕ ne încarce pe noi (Românii din România) cu dragostea. „Pesti Hirlap", „Nemzet", „Pesti Napló", „Pester Lloyd", tóte foile lor ne-au dat sĕ cunóscem c'un ton mișcat „cum dóuĕ popóre, făcute pentru a rĕmâné vecînic unite, ar face rĕu, décă s'ar disputa pentru nimicurĭ, cum interesele politice ale celor dóuĕ națiunĭ au ajuns sĕ fiă identice, adecă unele și aceleașĭ etc."

Gata de-a cădé dintr'un estrem într'altul, câte-va foi din Pesta vrênd sĕ ne măgulescă, se avêntară chiar la cuvintele cutezate, că „fără România, tripla alianță nu póte conta la un succes strategic!"

Noi n'am sciut până acum, că vecinii noștri avéu o opiniune atât de înaltă despre puterea nóstră militară și despre rolul, pe care noi am puté fi chiemațĭ sĕ-l jucăm la un cas dat. Pe dată-ce amiciția nóstră li-se pare lor așa de prețiósă, cum sĕ ne esplicăm, că ei n'au încercat nimic până acum pentru a-o câștiga? Ba din contră, ei au făcut tot ce numai au putut pentru a-șĭ înstrăina simpatiile nóstre, întrebuințând față cu frații noștri de dincolo de munțĭ, nisce procederĭ ca din alt véc. Décă aceste prigonirĭ ar fi contribuit cel puțin a întări ideia de stat maghiar, acest cal de bătăliă al vecinilor noștri și a face pe naționalitățĭ sĕ capituleze! Déră nu, agitațiunea rasselor nemaghiare, carĭ luptă pentru păstrarea limbei lor și a individualității lor naționale este mai viguròsă ca orĭ și când, ea silesce guvernul din Pesta sĕ stea necurmat la pândă, și într'un moment de încurcătură ea póte sĕ devina isvorul celor mai grave pericole interióre.

Insĕ Maghiarii nu vor sĕ se cumințéscă cu nicĭ un preț.

Inainte cu vr'o lună un congres didactic întrunit la Pesta, la care au luat parte persóne din cele mai distinse, a votat o resoluțiune, ce tinde de-a transforma în școle de stat, va sĕ ḑică de a maghiarisa școlele, unde instrucțiunea nu se face în limba maghiară. Când cugetăm, că între 16,858 de școle poporale, ce esistă în Ungaria, numai 865 sunt școle de stat, 1952 școle comunale, ér restul școle confesionale, și că în mai mult de 8000 din aceste școle, învĕțămêntul nu se predă în limba maghiară, ci într'o limbă legalmente recunoscută de stat, putem sĕ ne dăm sémă de caracterul absolut estravagant (șuchiat) al resoluțiunei congresului didactic.

Proteste energice n'au întârḑiat de a se ridica din tóte colțurile țĕrii și décă dieta din Pesta ar vré sĕ ia în vedere o astfel de propunere, tóte bisericele regatului ar întreprinde o adevĕrată cruciadă pentru apĕrarea bunului lor cel mai scump. De aceea însĕ sĕ nu credețĭ cum-va, că vecinii noștri vor slăbì din ideia lor. Ba ei se vor acăța de ea cu tóte puterile lor, pentru-că sciu, că *școla de stat* e singurul instrument în adevĕr eficace spre a submina celelalte naționalitățĭ. In aceste școle se cultivă șovinismul cu atâta iubire; în aceste școle sciința, istoria și geografia sunt asaltate pentru a celebra pe Maghiar. Numai el singur este ființa perfectă, bun, curagios, toțĭ ceilalțĭ sunt micĭ și meschinĭ.

Maghiarul e neînvins, neviolabil. Numai trădarea a putut sĕ-l covêrșéscă momentan. Când e la adecă, Maghiarii sunt, carĭ au învins la Világos (Șiria) și fără de trădătorul Görgey, Francisc Kossuth ar fi instalat astădĭ în Kremlinul din Moscva.

Ce mirare, décă acest nenorocit șovinism are o atât de multă putere chiar și asupra persónelor, carĭ se disting prin talentul lor, prin cultura spiritului lor și între carĭ se recrutéză bărbații de stat? Nu s'a aflat încă un om politic maghiar de Dómne-ajută, care sĕ aibă curagiul de-a propune în dietă o resolvare resonabilă a cestiunei naționalităților. Nimenĭ nu cutéză sĕ o facă de frică, că va fi stigmatisat ca un antipatriot.

In Austria, țéra ce are reputația de a fi reacționară, censul electoral s'a micșorat și este vĕdit, că tóte sunt pe cale de a ajunge la sufragiul universal. Poftițĭ și vorbițĭ în democratica Ungariă de sufragiul universal, care va înarma cu buletinul de vot pe tóte naționalitățile!

Astfel decĭ întreg sistemul maghiar tinde la asuprirea celorlalte rasse, taxate ca mai inferióre. Constringerea momentului îi face pe vecinii noștri sĕ se foloséscă cel puțin în limbagiul lor de accente mai dulcĭ; dér ei nicĭ că se gândesc de a lăpăda măcar cât e negru sub unghiă din programul lor de asuprire.

De aci se póte deduce, cât preț au demonstrațiunile de amiciția și lingușirile, cu carĭ Ungurii ne omenesc de-o lună încóce„.

Dieta și budgetul.

De mult n'am avut de lucru cu dieta ungurescă. Membrii ei, cinstiții deputațĭ cu perciunĭ și fără perciunĭ, au fost până acum împrăștiațĭ prin țéră ca sĕ se odihnéscă după atâta potop de muncă, ce-au avut'o în stagiunea trecută. S'au odihnit ei peste vară cum s'au odihnit, dér mai mult au colindat pe la cei alegĕtorĭ, spunêndu-le poveștĭ frumóse și ademenitóre pentru a-le câștiga inima, căcĭ déră se apropiă érășĭ alegerile

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Petrea Iovului.

Rar mai potĭ vedé adĭ un fecior așa de frumos, cum era în vremea lui, Petrea Iovului din Nucet. Apoi jucăuș și horitor cât gândeai, că numai a juca și a horì a învĕțat de când îi. Mai scia ḑice și în fluer de' muia inima fetelor, chiar de pétră sĕ fi fost.

Un fecior cu aceste însușirĭ nu prea póte înturna curênd, după ce ésă odată de acasă, că icĭ îl întâlnesce o fată: "Unde merĭ mĕ? Unde-țĭ e fluerul? Jucăm Sâmbătă séra?" Dincolo întâlnesce o nevastă: „Mĕ, dă pace fetii sĕ mérgă, că se grăbesce". Mai încolo se întâlnesce cu un bărbat: „Când intri la numĕruș, mĕ? Sciu că ți-a da maiorul o țigară, când te-a vedé sub mĕsură!" Dincolo întâlnesce pe altcine-va, care ér trebue sĕ ḑică ceva.

Mai pe scurt, un fecior frumos de toțĭ e întrebat, toțĭ își prind vorbă cu el, toțĭ îl opresc în cale, de — vrênd, nevrênd, întârḑie, pe unde merge. De unde a venit și ḑicala:

Om frumos și vită grasă
Anevoie-ajung acasă;
Omul frumos se deóche,
Vita grasă se potópe.

Așa se întêmplă și cu Petrea Iovului, care mai cu drept cuvênt ar fi trebuit sĕ se ḑică: Petrea Iovulesii, că Iovu, tatăs'o, era mort colo departe pe câmpurile Italiei

sub o tufă de frăgar
lângă domnul ghinărar;

a picat lovit de-un glonț, când era Petrea de un an și jumĕtate. Decĭ Petrea nu cunoscuse pe tatăs'o; atâta-i spuneau ómenii, de când s'a apucat de-i mare și el, că chiar așa era și tatăs'o, când l'au dus cătană. Dér sĕ nu ne uităm vorba, așa se întêmpla și cu Petrea Iovului; când eșia de acasă, rar înturna curênd, orĭ cât îi ḑicea mă-sa: „Nu ședé mult, dragul mamii!" Dér el nu era vinovat, că de mergea la fântână după apă, gândia-i că-i făcătură, tocmai atuncĭ mâna și fătóia pe Măriuca ei, Todosia pe Ana ei, Todora pe Flórea ei; tocmai atuncĭ trebuia sĕ mai vină, vedĭ bine, cu graba și câteva neveste și vr'un bărbat și câțĭ-va și mai câțĭ.

Una-l întreba: „Te-o prins setea Petre?" Alta: „Te-ai și sculat Petre?" Alta: „Stai Petre, că ți-oiu scóte eu apă, că eștĭ slăbuț, sĕrace, 'i cădé cu cârligul". Și el la tóte trebuia sĕ le rĕspundă, și le rĕspundea și le mai întreba și el una alta: „Dér tu ce-ai visat as' nópte? Ai grije, de-ai visat cu cai, îțĭ vin pețitorii, de te-ai visat sburând, îi sbura de acasă, te mirĭ ce mut te-a duce". Toțĭ rîdeau, că ce vrețĭ, erau tinerĭ, nu le întrase încă apă rece pe urechĭ.

Nu-i vorbă, măsa-l certa, ca mamele: „ér ai stat mult, ți-s'a rĕcit mâncarea. Óre când te-i învĕța și tu odată sĕ vii mai curênd, când te trimit undeva?"

Era Petrea Iovului ca de 18—19 anĭ, când s'a apucat feciorița Măriuca fĕtului. Și era ca o jórdă de frasin Măriuca, subțire și înaltă și tinĕră, că nu era mai mult de 14 mult de 15 anĭ. El încă era cam așa: înalt, subțirel și totușĭ spătos și bine clădit. Apoi amêndoi era albenețĭ, amêndoi cu pĕrul creț și cu ochii vinețĭ, amêndoi ai fi jurat, că și sunt frațĭ. Nu mă prinde déră mirarea de ce Măriuca juca mai bucurósă cu Petrea, decât cu orĭ-care fecior de gazdă și de ce Petrea juca mai bucuros cu Măriuca, care numai atuncĭ se apuca feciorița, decât cu fetele cele marĭ, de vrêsta lui. Ițĭ era mai mare dragul când îi vedéi jucând p'amêndoi; el iuind:

Lelișóră gura ta
Pentr'un husoș nu-o aș da,
Pentr'un husoș pentru doi
Pentr'un plug cu 6 boi.
Apoi:
Lelișóră dela vamă
Taie-un puiu și ne fă zamă,
Că de-i veni tu la noi
Pentru unul ți-oiu da doi!

Ea rîdea și se uita 'n gura acea mândră, din care eșiau glumele și iuiturile, de gândiai că se o sórbă. Dér de multe-orĭ se cam uită lung Măriuca la el, lung și jalnic și gânditóre. Cine ar fi fost atuncĭ cu băgare de sémă la ea, ar fi gâcit ce socóte.

Vorbea muerile 'n sat, ca ele, mai de una, mai de alta, ér când venia vorba de Petrea Iovului tóte aveau numai un cuvênt pe buze: Ar fi bună părechе Petrea Iovului cu Măriuca fĕtului, că amêndoi sĭ

de deputaţi şi trebue sĕ-şi asigure voturile alegĕtorilor.

In adevĕr, d-nii deputaţi pe vremea asta cam ţiţăe, căcî „domnia“ lor e cam pe isprăvite. Au fost aleşî pe cincî anî, dér aceştî anî, precum am mai spus, sunt pe sfîrşite. In luna lui Februarie negreşit trebue sĕ urmeze alegerî nouĕ, dér se ḑice, că alegerile pot sĕ urmeze încă acum în tómna acésta. De aceea s'au şi început corteşirile în tóte părţile ţerei. Se ḑice, că fişpanilor li-s'a şi dat poruncă sĕ îngrijéscă a pune pe picior de rĕsboiŭ tótă armadia slujbaşilor marî şi micî de prin oraşe şi comitate, — ca de obiceiŭ — vor avé chiămarea de-a târî pe alegĕtorî la urnă mai cu făgăduelî, cu bliduri de linte, mai cu înfricărî şi alte apucăturî, la carî treburî ei se pricep atât de bine.

Va să ḑică timpul ispitelor este la uşă. Alegĕtorii românî trebue chiar de pe-acum sĕ se îngrădéscă bine, ca sĕ nu lase pe Satana sĕ între în casele lor. Şi se vor face multe făgăduelî, multe vorbe late şi umflate vor audi, dér ai noştri sĕ aibă bine de grijă ce fac, căcî trecutul a putut face pe orî-care om cuminte sĕ sĕ vadă, ce plătesce vorbele lor.

Destul că dieta de-ocamdată s'a deschis din nou. Joia trecută s'a ţinut prima şedinţă, în care lucrul cel mai de căpeteniă a fost, că ministrul unguresc de finance Lukács a presentat planul de budget al statului pe anul 1897

Este minunat acest budget. Tóte cheltuelile statului pe anul viitor sunt socotite cu 475.,238,670 fl., ér venitelele cu 475.326,305 fl. Va sĕ ḑică stăm minunat. Venitele, după cum a arătat ministrul, sunt aşa de marî, încât nicî nu se pot cheltui tóte, ci mai rĕmâne ceva şi pe de-asupra măcar-că cheltuelile fiăcărui portofoliu ministerial s'au îmulţit binişor. Aşa de esemplu ministrului de comerciu i-se pun la disposiţiune în acest budget cu 2.155,000 fl. mai mult ca în anul 1896; miministrului de agricultură cu 1.100,000 fl. mai mult; ministrului de culte şi instrucţiune (pentru înaintarea intereselor maghiarisărei) cu *1.946.000 fl. mai mult*, şi aşa mai departe. Toţî miniştrii vor avé de unde sĕ-şî căpătuéscă pe funcţionarii lor mai bine ca până acum şi cu tóte acestea vor mai rĕmâné câte-va mii pe de-asupra.

Apoi sĕ mai ḑicî, că nu-i nesdravăn ministrul Lukacs. Intr'un timp când toţî cetăţenii se plâng pe sĕrăciă, când dările şi sarcinile dublice de tot felul au ajuns a fi ne mai suportaoile, când furtunî şi grindină duc la sapă de lemn ḑecî şi sute de mii de locuitorî, când mai tóte moşiile marî sunt încărcate cu datorii: ministrul vine şi vestesce lumei, că statul stăpânit de ei, se înécă în bogăţii şi că atâţia banî au domnia lor acolo la Budapesta, încât nicî nu mai sciu cum sĕ-i cheltuéscă.

Póte că ei sĕ aibă banî, dér că statul ar sta aşa de bine şi că ar fi aşa de bogat, precum vré sĕ-l arate ministrul Lukács, asta nu mai trebuia s'o spună ministru, căcî cetăţenii, carî gem sub povara sarcinilor şi a miseriei de tot felul sciu mai bine decât şi toţî miniştrii dela Budapesta, cum stau trebile cu bogăţiile ţereii şi cu fericirea cetăţenilor.

Revistă politică.

Congresul catolicilor din Austria.

Marţa trecută s'a deschis în Salzburg congresul catolicilor din Austria. In şedinţele de Marţî şi Miercurî s'au pertractat mai multe cestiunî, carî privesc pe Papa şi biserica catolică. Este remarcabil însĕ, că au ajuns în discusiune şi alte cestiunî importante şi de interes general. Aşa d. e. Miercurî s'a dat cetire unei scrisorî a cardinalului *Schönborn*, în care acesta între altele recomandă susţinerea şi apărarea *şcólelor confesionale*, apoi pretinde sĕ se respecte *autonomia provincielor şi egala îndreptăţire a tuturor naţiunilor din Austria.* In şedinţa de alaltăerî ţinù o vorbire lungă contele *Sylva Tarouca*, în care dovedi că „liberalismul“ modern ruinéză agronomia în Austria. După-ce binecuvêntă apoi cardinalul *Haller* pe membrii congresului, preşedintele prinţ Clary declară congresul ca încheiat.

*

Mórtea prinţului Lobanoff. Sâmbăta trecută plecară *Ţarul* şi *Ţarina* din Viena, după cum se ḑice, deplin mulţămiţî cu primirea ce li-s'a făcut din partea monarchului nostru şi a curţii din Viena. Pe drum spre Kiew, unde Ţarul avea să asiste la sfinţirea catedralei nou edificate, se întêmplă însĕ un incident neaşteptat şi fórte ponderos pentru mersul viitor al politicei rusescî. Când adecă sosì trenul de curte rusesc în apropiarea gărei Lepetowka ministrului de esterne rusesc, prinţului *Lobanoff Rostowsky*, care se afla în suita Ţarului, i-se făcù rĕu şi după câte-va óre el *murì* în cupeul sĕu. Ţarul şi Ţarina fură adênc sguduiţî de acéstă nenorocire. Prinţul Lobanoff a fost un politician distins şi un diplomat fórte cu tact, aşa că mortea lui a produs viuă compătimire în tóte cercurile diplomatice. Se vorbesce, că de următor al decedatului ministru este destinat contele *Şuwalloff*, guvernorul general al Poloniei. Ţarul va fi însoţit în călĕtoria sa mai departe, în locul prinţului Lobanoff, de secretarul de stat *Şişkin*.

*

Turburările din Constantinopol. Privitor la turburările mai nouĕ din capitala Turciei sosesc următórele scirî: „*Neues Wiener Tageblatt*“ află că *tóte puterile au dat ordin vaselor lor de rĕsboiŭ sĕ plece în mările turcescî.* Se observă, că în casul de faţă e vorba de reînoirea mĕsurilor deja luate în mod temporar în 1895. Mĕsurile actuale vor fi luate în aceleaşî condiţiunî. Nota colectivă verbală a ambasadorilor, ca rĕspuns la nota Porţii dela 27 August, va respinge încercările de justificare ale Porţii, făcênd sĕ reiasă probele despre *indiferenţa guvernului*, şi citând chiar şi casurî de *participare activă a autorităţilor civile şi militare*, în timpul ultimelor turburărî, ba chiar *organisarea populaţiei pentru urmărirea Armenilor.*

SCIRILE ḐILEI.

— 24 August.

Profesorul Weigand din Lipsca, care şi-a ales ca ţintă a face studii mai adêncite asupra limbei române şi din causa acésta s'a hotărît a călĕtori prin ţinuturile locuite de Românî, spre a întra în atingere cu poporul nostru ca sĕ-i cunóscă mai deaprópe graiul, obiceiurile şi însuşirile, se află acuma în Ardél. Duminecă Dr. Weigand a sosit dela Mărtineştî pe jos, la Orăştie, unde a întêmpinat o primire amicabilă din partea Românilor. La convenirea de séra din acest orăşel, óspele german a fost salutat cu căldură de societatea română de bărbaţî şi dame, ce se întrunise aicî. O deosebită surprisă i-s'a făcut profesorului Weigand, presentându-i-se în decursul sĕrii 12 căluşerî îmbrăcaţî în costum naţional conduşî de un vătaf, carî au jucat vitejescul joc românesc. Marţia trecută Dr. Weigand a fost în Alba-Iulia, unde a întîmpinat asemenea o primire căldurósă din partea inteligenţei române. Şi aicî a fost séra o întrunire la un hotel în onórea óspelui. Dela Alba-Iulia d-l Weigand s'a dus la Blaşiu şi Sebeşiul săsesc, ér de aci va merge prin munţii apusenî.

—o—

Érăşi o sabiă istorică maghiară. N'au trecut două sĕptĕmânî, de când Maghiarii saltau de bucuriă, că Ţarul le-a dăruit sabia lui Rakotzy, şi écă ei au descoperit acum în Serbia o altă sabiă, pe care ar voi s'o aibă. Se ḑice, că în posesiunea prefectului sêrbesc Anghelicî din Sabaţ se află sabia, pe care Ludovic Kossuth a pierdut'o în 1849 între Ada-Kaleh şi Vercirova, când o tulise la fugă spre Turcia. Sabia a fost apoi aflată de nisce soldaţî sêrbî şi dela ei ajunse în mânile lui Anghelicî. Se ḑice, că s'au făcut deja paşî pe lângă ministrul-preşedinte sêrbesc Novakovicî, ca la recomandaţiunea acestuia sabia din vorbă se fiă restituită de către regele Alexandru „naţiunei mghiare“.

—o—

Dela Asilul „Elena Dómna“. Examenul pentru admiterea candidatelor în Asilul „Elena Dómna“ din Bucurescî se va începe la 25 August în Iaşî şi la 28 în Bucurescî. Pentru 15 locurî vacante sunt peste 200 de concurente.

—o—

Saşii „verḑî“ In sĕptĕmâna acésta s'a întêmplat o schimbare în redacţiunea ḑiarului Saşilor „verḑî“ „Kronstädter Ztg.“ din loc. D-l *Lurtz Korodi*, care de trei anî de ḑile a fost directorul acestui ḑiar, s'a retras, depărtându-se din Braşov, şi în locul d-sale a luat conducerea d-l *Rudolf Dörschlag*. Direcţia fóiei va rĕmâné aceeaşî.

—o—

Esposiţiă de tablourî. Aflăm, că în oraşul nostru se va arangia pe timp de câte-va ḑile esposiţiă de tablourî originale dela pictorî renumiţî. Aceste tablourî, ţinute în generul-istoric şi ţĕrănesc, se transportéză acum dela Viena la Bucurescî. Venitul Esposiţiei va fi destinat în favórea fondului orăşenesc al sĕracilor.

—o—

Omor. Din *Nădab* (comit. Aradului) ni-se scrie: In 30 August n. nisce păzitorî de câmp de aicî s'au dus la Teodor Uncu, ca sĕ ia zălog pentru nisce caı ai lui, ce pasceau într'un loc, unde nu era iertat. Aci s'a iscat cértă şi la urmă Teodor Uncu a luat bâta din mâna păzitorului Mihaiu Ogrinciu şi a început a-l bate. Intr'aceea însĕ celalalt păzitor a smuls bâta din mâna lui Uncu, dér acesta totuşî nu s'a lăsat, ci pe M. Ogrinciu l'a tras sub picióre şi l'a bătut aşa, că după vre-o patru óre de su-

---

frumoşî şi harnicî şi de omeniă, dér una ca asta nu se póte, că orî cum, fĕtul e fruntaş în sat, ér Iovulésa nu are decât cociuba de casă şi póte 2—4 găinî şi o mâţă. Apoi numai din drag nu se póte trăi, ér fĕtul, bine că-i om cu stare bună, dér mai are copii, nu póte da numai la Măriuca tot ce are. Afară de aceea şi era cam prea tinĕr Petrea pentru Măriuca, că numai ea era cu 4 anî mai mare ca ea şi ei începură ai venì peţitorî, ér el nu eşise încă dela cătane. E drept că de cătane scăpă el cu reclamaţii ca sĕ ţină pe măsa, dér când merse a peţi la fĕtul, acela-i spuse oardin: dragul badii Petre, eu nu ḑic că nu ţi-aş da pe Măriuca, dér vedĭ tu, sĕ-ţî spun drept: tu nu ai numai căsuţa şi ai aceea-i slabă, ér eu mult tare nu pot da cu Măriuca, că mai am copii; fără, uite dragul badii, nu te grăbi cu însuratul, vedĭ mai întâiu de-ţî însemnă câte ceva; doi-trei anî mai poţî holtei şi Măriuca fetì; pune-te şi-ţî adună câte ceva, vedĭ tu cum merg mulţî feciorî în *ţéră* şi vin plinî de banî, dór de-i avea noroc sĕ vii şi tu cu ceva prindere de banî.

Bine ḑice badea, cugetă Petrea, numai de nu l'ar pune pĕcatele sĕ mărite pe Măriuca până vin eu, c'atuncî ḑĕu, nu sciu ce aş face.

Cu mare greu spuse Petrea mamei sale înţelegerea făcută cu fĕtul, ér ea, ca muere pătită îi spuse aşa: „Fĕtul meu, mai sunt în lume fete, nu numai Măriuca fĕtului, rĕmâi tu locului şi te însóră după lege, că drept că bogăţiă nu avem, dér avem căsuţa nóstră, din care nimenî nu ne póte sminti, apoi eştî sĕnĕtos şi lucrător bun, 'i lua pămênt în parte dela cei ce au prea mult şi-i trăi cum ţi-a rĕnduì Dumneḑeu, dér nu lua tu lumea 'n cap. Cum am trăit pân' acum, fără bogăţiă, dér şi fără lipsurî, şi de aci încolo vom trăi.

Ba, mamă, eu merg în ţéră, mĕ fac pleuar şi drotar şi în 2—3 anî adun banî, pân' atuncî nu mai vin acasă. Dér decă aflù pe Măriuca măritată, ḑĕu, nu sciu ce fac atuncî.

Şi într'adevĕr Petrea se găta de cale, plecă cu câţi-va ómenî, carî sciau rĕndul prin ţéră şi se puse slugă la unul ce lucra cu tinichea şi-i purta marfa strigând: „haideţî la marfă bună, ómenî bunî“. Şi într'un jumĕtate de an învĕţă şi el a lucra cu tinichea şi-şî făcù scule şi prinse a lucra şi ce aduna para lângă para, ban lângă ban, gologan lângă gologan, până făcea din ei pol, ér polii nu-i schimba ci-i lega cu şepte aţe şi-i punea în fundul şerparului. P'atuncî meşteşugul cu tinichea era tare bine plătit, tinichéua era eftină, ér vasele gata avêu preţ bun şi erau fórte căutate, astfel că toţî cei ce lucrau acéstă măestriă, de erau păstrătorî, puteau aduna pe an şi pân' la o sută de polî. Adĭ nu e nicî marfa aşa bine plătită şi tinichéua s'a mai scumpit şi măestrii s'a mai înmulţit, şi totuşî aduna, care-i harnic şi păstrător, 50—60 polî pe an, pe lângă ce-şî plătesc în ţéră odaia, unde lucră şi dorm, pe lângă ce trăesc şi-şî plătesc câte unul orî mai mulţî servitorî sĕ-i pórte marfa prin oraşe şi prin sate.

Astfel Petrea îşî puse tótă nădejdea în vorbele fĕtului şi în Măriuca luì şi cu hărnicia rară lucră ḑi şi nópte şi-şî agonisì în doi anî şi jumĕtate 160 de polî şi voi a merge acasă sĕ se însóre cu Măriuca. Dér n'a fost sĕ fiă aşa. Când se gătă de cale nimeresc la el câţi-va cunoscuţî şi prietinî de ai lui şi-i spun că Măriuca de multă sémă s'a măritat după un fecior bogat din satul vecin. Auḑind el vestea acésta aruncă sculele jos şi ḑise prietinilor: „aci aveţî sculele mele, mai am aci şi câteva vase nevêndu-te, fiă ale vóstre! Sĕnătate bună!“ Cu aceste vorbe s'a despărţit de prietinii lui şi a apucat prin oraş gânditor. Când fù pe dinaintea postei puse 100 de polî şi-i trimise mamei sale cu asemnaţiune telegrafică, în care însemnà numai atâta: „Sunt sănĕtos. Măritată-i Măriuca? Şi dumniata cum te aflì?“

A dóua ḑi primì dela măsa rĕspuns telegrafic: „Banii i-am primit. Sunt sănĕtósă şi te doresc sĕ vii acasă. Măriuca-i măritată!“

Primind el vestea chiar dela mă-sa, era pe deplin încredinţat, că Măriuca, déră-i măritată. Decî îşî ḑise: De ce óre sĕ mai merg eu acasă! La ce sĕ trag? Mama póte trăi cu banii ce i-am trimis vre-o 4—5 anî, şi fără mine. Decî stau aci, dér óre ce sĕ încep? Uneltele şi tinichéua de-ocamdată nu-mî fac nicî o plăcere. Mĕ bag la óste, acolo sunt tot feciorî, care şi-au lăsat drăguţele acasă, ca şi mine, mulţî — când s'or întórce — póte le-or afla măritate, cum s'a măritat şi Măriuca. Numai la óste-i de mine! Acolo-s tot feciorî de pânza mea.

Acésta fù chiar când se găta armata română sĕ trécă Dunărea asupra Turcilor. In scurtă vreme învĕţă trebile militare, că era feciorul isteţ şi scia şi o lécă de carte românéscă, câtă învĕţase dela dascălul Panfilie dela ei din sat. Decî nu trecù nicî o lună deplin şi scia rĕndul puscei şi eserţiĭul ca un soldat bĕtrân.

ferinţe bietul om a şi murit. Teodor Uncu a fost prins de gendarmĭ şi arestat. Se vede, că el n'a avut gândul de-a omorî, deóre-ce îi pare rĕu de fapta sa şi tot plânge, dér e târdiu. Acestea sunt urmările celor ce nu sciu sĕ-şĭ stăpânéscă patimele şi mănia. — *Nădăbanul.*

—o—

Numire. In urma unei hotărîrĭ prea-înalte a fost numit canonic cancelar *Moise Neş*, fostul vice-director al convictului gr. cat. din Oradea-mare.

—o—

Direcţiunea Liceului Sf. Gheorghe din Bucuresci ne rógă a aduce la cunoscinţă, că, spre a da o mai vĕdită pildă elevilor sĕi, că prin merit şi silinţă le este deschisă şi celor sĕracĭ calea, ca cu propriile lor puterĭ sĕ ajungă a ocupa locurĭ de onóre şi a aspira la aceleaşĭ demnităţĭ în stat cu cei bogaţĭ, va ţiné *în diua de 8 Septemvre v. c. în localul Liceului din Calea Victoriei Nr. 166, la órele 8 diminéţa, concurs pentru ocuparea a 10 locurĭ de bursierĭ în acéstă scólă*, dispuse în următorul mod: 4 ocurĭ internĭ şi 4 esternĭ, câte unul pentru clasele a 3-a. a 4-a. a 5-a şi a 6-a; 2 locurĭ de semi-internĭ cu dejunul şi masa, pentru clasa 7 a. Condiţiile de admitere se pot afla în tóte dilele, séu cere prin corespondenţă dela secretarul Liceului. Inscrierile se primesc dela 20 August, pănă la 6 Septemvre inclusiv. Director al acestui liceu este d-l *Anghel Demetrescu.*

—o—

Adunarea muncitorilor din oraşul Braşov şi jur se va ţiné mâne, Dumineca 6 Septemvre, la $2^1/_2$ óre d. a. în grădina restaurantului „Nr. 5“. La ordinea dilei vor fi puse urmĕtórele obiecte: 1. Dreptul electoral general şi posiţia ce vor avé de luat muncitorii faţă cu el; 2. Darea de sémă a delegaţilor, carĭ au fost trimişĭ la Budapesta pentru de-a lua parte la congresul muncitorilor din Ungaria, ţinut în dilele de 24 şi 25 Maiu c. 3. Propunerĭ şi întrebărĭ. Muncitorii sunt rugaţĭ din partea comitetului arangiator sĕ ia parte la adunare în numĕr cât se póte de mare.

—o—

„Din munca cu dreptate daţĭ şi naţiei o parte“. Aceste cuvinte de aur le cetim pe eticheta tipărită a unei scrisorĭ, ce-o primim dela d-l *Petru Manciu*, croitor în Oraviţa. E puţin cunoscut încă numele acestui modest croitor român, măcar-ca dênsul ocupă un loc fórte de onóre intre industriaşii noştri. D-l Manciu e primul premiat pe terenul industriei naţionale dintre industriaşii românĭ bănăţenĭ. La esposiţiunea universală din Barcelona (Spania) din 1888, d-sa a fost distins cu *diplomă* şi *medalie de aur* pentru escelentele sale lucrurĭ. Cea mai mare onóre însĕ a făcut'o d-l Manciu industriaşilor românĭ prin *perfecţionarea celei mai bune maşinĭ de cusut*, asupra căreia d-sa a obţinut patentă pentru Austria şi Ungaria încă printr'un decret imp. reg. datat din 9 Ianuarie 1894. Maşinile de cusut perfecţionate de d-sa pórtă numele „**Manciu**“, fiind cu preferinţă recomandabile pentru croitorĭ, deóre-ce au un mare avantagiu la cusutul şinórelor, a vatei etc. Atelierul d-lui Petru Manciu, fundat la 1882, este în Oraviţa. Din nenorocire, acest loc e prea puţin avantagios pentru d-sa, deóre-ce nu găsesce în părţile acelea ómenĭ specialiştĭ în ale mecanicei şi industriei, de carĭ ar avé multă trebuinţă, ér publicul în total nu-l încuragiéză, ba fiind-că d-sa este un Român fórte înflăcărat, trebue sĕ indure şi multe batjocurĭ şi insulte din partea streinilor. Anul trecut 'i s'a furat chiar şi firma, pe care duşmanii nu o puteau suferi fiind-că era cu inscripţiă românéscă („La Vultur, simbolul Romei vechĭ“). Acum d-l Manciu ne rógă sĕ-i recomandăm un *lăcătuş de maşinĭ* (Maschinen Schlosser), care sĕ pótă conduce un atelier mecanic, ce voesce d-sa a întemeia acolo cu scop de-a confecţiona maşine de cusut după sistemul inventat de d-sa. Se recere, sĕ-şĭ fi câştigat praxa la vre-o fabrică. Pentru conducerea atelierului e de ajuns un om pe lângă d-l Manciu. Avênd purtare bună, în scurt timp el póte deveni un bun mecanic, asigurându-şĭ un viitor frumos. Cererile sunt a se adresa până la finea lui Novembre c. d-lui Petru Manciu, în „Oraviţa“ (Bănat). — Avis lăcătuşilor românĭ!

—o—

Lordul Edmond Fitzmaurice, fost sub-secretar de Stat în Englitera, a plecat în escursiune prin judeţul R.-Sărat, însoţit de d-l Dim. I. Ghica, secretar general al ministrului de esterne. E probabil, dice „Epoca“, că Excelenţa Sa va veni şi în Transilvania şi anume la Braşov, Sibiu şi Arad.

—o—

Contele Şuwaloff, guvernorul Poloniei, despre care se dice, că ar fi destinat sĕ ocupă locul decedatului ministru de esterne Lobanoff, a fost lovit Miercurea trecută de apoplexiă în partea stângă a corpului. Se asigură, că starea contelui e fórte seriósă.

—o—

Recolta din acest an, după cum ni-se scrie din *Tirimia mare*, lângă Mureş-Oşorheiu, este în acele părţĭ mulţămitóre. Grânele bune, cucuruzul asemenea, ér ierburile sunt de mijloc. Prune puţine, mere multe. De-asemenea ni-se comunică dela *Haţeg*, că recolta în tótă Ţéra Haţegului e de tot frumosă. Mai ales viile promit o recoltă bogată ca rar alta-dată. Grindină în părţile acestea n'a cădut. — Din Săngerul de Câmpiă ni-se scrie, că pe-acolo încă a cădut grindina şi ploi torenţiale, aşa că fórte puţin li-a rĕmas ómenilor din recolta acestui an.

—o—

Inecat cu băgău. Sĕptămâna acésta a murit la Cluşiu un muncitor cu numele Görgy Mihály. El murì de-odată, fără sĕ fi fost bolnav. Lucrul acesta a părut bănuitor şi de acea cadavrul rĕposatului a fost tăiat şi cercetat de doctorĭ. Aceştia au aflat, că nenorocitul om a murit înecat de băgău. Intr'o séră adecă el se dusese acasă beat şi, înainte de a se culca, îşĭ băgă un pumn de băgău (scrum de tutun) în gură. Curênd după aceea a adormit şi după cum se vede, pe când el durmea, băgăul i-a întrat in laringe, pricinuind mórte.

Cuartir pentru studenţĭ. Intr'o bună familiă română din apropiarea şcólelor nóstre din loc pot fi primiţĭ în cost şi cuartir 2—3 studenţĭ mai micĭ de 14 anĭ. Cuartir fórte sănĕtos şi spaţios. Supraveghiare strictă. Pentru informaţiunĭ a se adresa la administraţia fóiei nóstre.

—o—

Avis de concert. Cunoscuta cântăréţă din oraşul nostru d-şóra Lula Gmeiner va da Lunĭ în 14 c. un concert în casa nouă de concerte. Abonamente la locurĭ se pot face de pe acum în libraria W. Hiemesch.

—o—

Musica orăşenéscă va concerta mâne séră, Dumineca, în grădina otelului „Pomul verde“ sub conducerea personală a d-lui dirigent Ant. Brandner. Se va esecuta şi marele putpuriu din „Cavalleria Rusticană“. Inceputul la $7^1/_2$ óre. Intrarea 30 cr. — Tot mâne la 11 óre a. m. musica va cânta pe promenadă.

NECROLOG. **Dănilă Lica,** advocat, la 28 August n. c. şi-a dat nobilul suflet, după scurte suferinţe, în etate de 59 anĭ, în mânile Creatorului. Rĕmăşiţele pămêntescĭ ale scumpului decedat s'au înmormântat în cimiterul gr. cat. din Săngeorgiu la 30 August st. n.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria eternă!

Săngeorgiul-român, la 29 August 1896.

Jalnica familiă.

SCIRI ULTIME.

Bucurescĭ, 4 Septemvre. La inaugurarea Porţilor de fer, M. Sa Regele *Carol* va fi însoţit de d-nii Dum. *Sturdza*, C. *Stoicescu*, Emil *Ghica*, ministru plenipotenţiar al ţĕrii la Viena, şi *Al. Balş*, consul general al ţĕrii în Budapesta. Se dice, că pentru diariştii românĭ, ungurĭ şi străinĭ s'au aranjat mai multe camere în localul scólei primare din Orşova.

Atena, 4 Septemvre. La Faler a sosit *escadra englesă*, compusă din 12 vase cu 8000 de marinarĭ şi comandată de admiralul Seymur.

Breslau, 4 Septemvre. *Ţarul* şi *Ţarina* au plecat ierĭ séra din Kiew spre Breslau. Impĕratul *Wilhelm*, prinţul *Henrick* şi prinţul-regent de Braunschweig vor sosi astădĭ aci.

Cuvêntarea

P. S. S. Domnului Episcop **Nicolae Popea** *ţinută în biserica din Logoj la 15 (27) August c.*

Dorind doream, evlavioşilor ascultătorĭ, sĕ pot sĕvêrşi serviciul dumnezeesc, sânta liturgie, în biserica acésta frumósă, aducênd laudă, închinăciune şi mulţămire Tatălui ceresc, pentru facerile de bine, ce le revarsă peste noi în tóte dilele. Căcĭ décă fiinţele cele necuvêntătóre, însăşĭ natura în felul sĕu, dă semne de mulţămire către Dumnedeul puterilor, care le-a zidit şi le cârmuesce, apoi cu cât mai vêrtos omul, omul dic, unica fiinţă cuvêntătóre în lume, făcută după chipul şi asĕmĕnarea lui Dumnedeu cu hotărîrea, de a fi desĕvêrşit, precum şi Tatăl din cerurĭ desĕvêrşit este?

Au nu în tóte dilele audim noi spunêndu-ni-se în biserică, că tótă darea cea bună şi tot darul desĕvêrşit este, pogorînd dela Părintele luminilor?

Dorind doream mai încolo, iubiţilor, ca sĕ mĕ vĕd faţă în faţă cu credincioşii comunei acesteia scutită de Dumnedeu a Logojului, care fără îndoială e una din cele mai de frunte comune, nu numai din eparchia Caransebeşului, ci din întrégă provinţa nóstră metropolitană, sĕ dau dic, faţă cu iubiţii mei fii sufletescĭ din comuna acésta şi prin învĕţăturile, sfaturile şi poveţele mele bine-voitóre arhierescĭ sĕ pot contribuì şi mai mult la didirea lor şi la înălţarea simţului lor religios şi moral, mai ales în aceste dile de încercare, ce din tóte părţile ne impresóră. Şi aşa, iubiţilor, numai la câte o ocasiune, cum e şi cea de adĭ, ér altă dată prin pastorale, îmĭ pot îndrepta glasul meu către iubitul cler şi popor din eparchiă.

Dorind doream în sfîrşit, iubiţilor, ca sĕ particip şi eu la îndoita vóstră sĕrbătóre de astădĭ, sĕ mĕ bucur şi eu de bucuria vóstră, bine sciind, că adĭ sĕrbaţĭ hramul sântei bisericii acesteia, al adormirii prea curatei Născătórei de Dumnedeu şi pururea feciórei Maria, deoparte; ér pe de altă parte tot astădĭ îşĭ ţine aicĭ în Logoj adunarea sa generală Asociaţiunea transilvană pentru literatura şi cultura poporului român. O mare distincţiune acésta, căcĭ sĕ scie, că acéstă asociaţiune, cea mai vechiă şi mai însemnată la noi românii, pănă acum îşĭ ţinuse adunările sale anuale tot numai între marginile transilvanice, ér acum întâiaşĭ-dată trecênd marginile acestea, onórea cea dintâiu v'a dat'o vóuĕ.

Dér, iubiţilor, bucuria, ce o simt eu adĭ sĕ duce mai departe, încă şi din alte puncte de vedere. Aruncându-mĭ privirile împrejur, eu aflù aicĭ la voi nisce urme afund brăzdate de un simţĕmênt tainic religios şi moral al înaintaşilor voştri; aflù lucrul mânilor lor neobosite, care mĕ îndémnă sĕ cred, că ei, acei înaintaşĭ ai voştri, au fost nisce ómenĭ vrednicĭ, nisce creştinĭ adevĕraţĭ, pătrunşĭ de o însufleţire curată pentru credinţa şi biserica lor strămoşască, de-o-parte; ér de altă parte aflu mai încolo pe urmaşii acelora nu mai puţin silitorĭ, călcând cu bărbăţie în urmele părinţilor, continuând lucrurile începute de ei mai departe cu o statornicie neînfrântă şi neslăbită.

Au, iubiţilor creştinĭ, biserica acésta măréţă cu podóbele, ce o înfrumseţéză, cu şcóla şi clădirile, ce o impresóră; au preoţimea acésta zelósă în frunte cu un conducĕtor la locul sĕu, cu corporaţiunile în ordine regulamentară şi cu un cor aşa de excelent; au poporul acesta evlavios şi plin de însufleţire în frunte cu o inteligenţă distinsă, — au tóte acestea sĕ nu dovedéscă cu desĕvêrşire cele dise de mine?

Venì vremea sĕ trécă Dunărea. Atât de voios n'o fost dóră nicĭ odată, ca atuncĭ, când le spuse sergentul: „feciorĭ, mergem sĕ arătăm lumei ce scim şi ce putem!“ Era în glidă, dér de bucuriă uità totul, îşĭ aruncà căciula ca o minge în sus şi ér o prinsă, strigând din rĕsputerĭ: „hura!“ Şi ceilalţĭ feciorĭ strigară asemenea, de se umplù vĕzduhul de glasul lor.

Şi trecură Dunărea şi întrară în foc, şi Petrea nu se lăsa mai pe jos decât fĕrtaţii lui, carĭ diceau adesea despre el: „Al dracului e ungurênul, mĕi, că nu mai scie de oboséla. Uite, la el, par'ca cu puşca 'n mână l'a făcut mă-sa; firear al dracului sĕ fiă!“ Când audia Petrea vorbele lor, le rĕspundea ridînd: „Ei bre! ce vreţĭ? Nu cumva eu singur sĕ vĕ fac ruşine? Decât sĕ vĕ fac ruşine, mai bine mĕ pun şi vĕ dic în trişcă sĕ se mire şi Hosman Paşa ĕla de dicala mea“. Şi trăgea trişca din traistă şi o punea la buze şi scotea nisce trile din ea de toţĭ rîdeau. Apoi o punea repede în traistă şi dicea: „Hei ortacĭ! Turcii nu dic în flueră, hai sĕ facem şi noi ca ei!“

*

Bătaia se gătase. Armatele se reîntorseseră, cele biruitóre voióse, ér cele învinse cu buzele dăbălate. Mulţĭ morţĭ şi răniţĭ rĕmaseră şi din biruitorĭ şi din biruiţĭ. Intre cei răniţĭ se afla şi Petrea Iovului dela noi, primise o plesură la pulpa din jos a piciorului stâng şi 'i se umflase piciorul de era cât o cofă şi nu şi-l putea pune în pămênt. Il duseră déră pe car până în Bucuresci unde-l aşedară într'un spital. Acolo, ca toţĭ răniţii din bătaie, era îngrijit cât se póte de bine. Surorĭ de caritate dela crucea roşie grijau di şi nópte de răniţĭ. Regele şi regina încă-i căutau şi-i mângâiau cu vorbe părintescĭ.

Petrea suferea durerĭ marĭ. Pulpa piciorului prinsese a vineţi, avea frigurĭ de durere. Medicii stăteau pe gândurĭ ce sĕ facă cu el, că se temeau sĕ nu-i cadă tot piciorul în aprindere şi în urmă sĕ móră. El nu le putea spune, décă glonţul e scos din rană orĭ ba, căcĭ puşcătura o căpĕtase când era chiar în vêrful zidului la Plevna, atuncĭ a simţit numai că-l arde ceva la pulpă, dér numai a dóua di 'i se umflà piciorul.

După aceste vorbe ale lui Petrea hotărîră doftorii sĕ-i spintece pulpa piciorului sĕ caute glonţul, decĭ îl întrebară décă va puté răbda tréz acea durere, orĭ sĕ-l adórmă?

„Când am primit glonţul încă nu dormiam, de ce sĕ dorm acum, când vreţĭ sĕ-l căutaţĭ?“ Şi rîdînd din faţă, dér crâşnind din dinţĭ de durere întinse piciorul la doftorĭ şi dise: „Pe acest sănĕtos nu vi-l dau, că-i dreptul şi eu numai cu dreptul sciu face ponturĭ la joc!“

Şi neadormit şi neţinut răbdà până doftorii îi spintecară pulpa piciorului şi aflară glonţul şi-l scóseră, apoi spălară rana cu ce sciu ei, îi legară piciorul şi-i spuseră că peste 14 dile e nĕdejde sĕ fiă în stare a umbla cum e data. Când gătară doftorii lucrul lor. el era tot apă, cum asudase de durere, dér îndată ce se depărtară începù la glume cu ortacii şi cu cei ce visitau pe răniţii: „Vĕdutaţĭ ce cuţit bun au dumnialor? Trebue că-i fier bun în el! Cum aş vré sĕ sciu de unde l'au cumpĕrat, sĕ-mĭ iau şi eu unul, că orĭ cum, dér unélta bună prinde bine la om“. „Mai bine di-ne o lécă 'n fluer, sĕ ne trécă de urît“, dise un ortac cu o mână rănită şi legată la grumadĭ. „Dic, frate, dér mĕ tem că tu nu-i puté pocnì în degete cu amêndouĕ mânile“. „Nicĭ tu nu poţĭ face ponturĭ cu amêndouĕ piciórele“, rĕspunse cel cu mâna legată!

Astfel ei îşĭ petrecură în rîsurĭ şi glume ca sĕ mai uite durerile, ce le făcuseră blĕstămaţii de plumbĭ turcescĭ. Dér ranele dor rĕu, fiă omul cât de voinic, le simte pănă 'n rărunchĭ. Cât de greu, dér ranele făcute de plumb sunt nimica pe lângă ranele ce le face o dragoste nefericită.

Petrea Iovului dicea în fluer, şi făcea el şi glume, din cea gură, dér când îşĭ aducea aminte de Măriuca fĕtului, atuncĭ lăsa fluerul de o parte şi înceta şi cu glumele. Ceialalţĭ ortacĭ din spital, credeau că de durerea piciorului nu-i mai scapă sĕ facă glume, dér ei nu sciau, că el are la inimă o rană mai adêncă decât la picior, nu pricepeau cânteca lui cea jalnică, ce o cânta în tótă diua şi de câte dece-orĭ:

„Nu-i doftor lécurĭ sĕ-mĭ dée
„Bóla din trup sĕ mi-o iée;
„Câţĭ preoţĭ blagosloviţĭ
„Ba şi călugărĭ cinstiţĭ,
„Toţĭ sĕ vie sĕ-mĭ cetéscă
„Nu pot sĕ mĕ mântuéscă,
„Câte muerĭ vrăjitóre
„Şi babe descântătóre,
„Tóte vie şi-mĭ descânte,
„Tot n'oiu fi ca mai 'nainte;
„Vie mórtea se mĕ spaie,
„Că m'a duce la văpaie,
„Dragostea de loc nu-mĭ iésă
„Din inimă şi din óse!“

— „Ce frumos mai scie cânta ungurénul!“ diceu fĕrtaţii lui de suferinţă.

Dér nicĭ că se póte altmintrelea, iubițĭ ascultătorĭ, décă voim sĕ susținem ce-i al nostru, décă voim sĕ asigurăm esistența și viitorul bisericei nóstre naționale. Ne aflăm, ce-i drept, în împrejurărĭ fórte îngrijitóre, pline de greutățĭ și nĕcasurĭ din tóte părțile, dér trebue sĕ luptăm, ca sĕ le învingem și le vom învinge, décă vom voì, căcĭ tóte le póte omul, décă voesce pe cale dréptă punêndu-șĭ nădejdea în Dumnedeu.

Urmațĭ decĭ, iubițĭ credincioșĭ, calea acésta și mai departe avênd în vedere esemplul cel bun și frumos al părinților voștri. Iubiți-vĕ biserica cu statornicie și căldura vóstră tradițională; fițĭ tarĭ ca stânca în credința strămoșéscă, dela care nicĭ un fel de făgăduință, fiă cât de amăgitóre, sĕ nu vĕ pótă abate; ținețĭ strîns la aședămintele datinile și obiceiurile bĕtrâne ca la lumina ochilor. Sĕ nu uitațĭ, iubiților, nicĭ-odată, că acéstă credință, aceste așeḑĕminte, aceste datinĭ și obiceiurĭ au fost tot-déuna razimul cel mai puternic al némului nostru românesc pe acest pămênt. Mulțimea năcasurilor trecute, au nu ne dovedesce acésta?

Dér, iubiților, biserica îșĭ îndeplinesce scopurile sale înalte și adecă: crescerea, cultivarea și luminarea fiilor sĕi credincioșĭ prin școlă. Școla e fiica bisericii, dér nu școlă păgânéscă, ci cea creștinéscă, care sĕ întemeiază pe învĕțăturile sânte, d-deescĭ pe care le-a învĕțat însușĭ Mântuitorul lumii Iisus Christos și apostolii luị. Școla iubiților, e lumina, care lumineză întru întunerec împrăsciind întunerecul robiei, și are de scop luminarea poporului. Tot acesta a fost și scopul cel salutar al bărbaților noștri naționalĭ, carĭ au înființat asociațiunea transilvană pentru literatura și cultura poporului român. Ingrijiți-vĕ, decĭ și voi, iubiților de școla vóstră, ca sĕ corĕspundă din ce în ce tot mai mult recerințelor timpului și prin urmare scopului celui sânt amintit.

Imbrățișațĭ mai încolo, iubiților, pe lângă celelalte și industria, comerțul și meseriile, ce ne duc la starea cea bună națională, căcĭ aceste ne desgrópă adĭ comorile și avuțiile. Părinții noștri le-au cultivat acestea cu multă însuflețire odinióră, se înțelege după împrejurările timpului lor. Au piața Logoului nu ne-ar puté șopti nimic despre acest adevĕr? Fițĭ și bunĭ economĭ, iubiților, căcĭ numai așa putem ajunge la o stare materială mai bună, de care avem trebuință în tóte dilele, căcĭ décă datorĭ suntem a ne îngriji de cele suflescĭ, nevoițĭ suntem a ne îngriji și de cele materiale, fără de care nu putem împlini lipsele și trebuințele nóstre.

Dér, iubiților, tóte acestea numai așa vĕ vor folosi, décă vețĭ trăi în dragoste și bună înțelegere frățéscă între voi, dragostea produce bună înțelegere între frațĭ, prin urmare și între fiiĭ și credincioșii comunei acesteia. Prin buna întelegere lucrurile cele micĭ cresc și se fac marĭ, ér prin neînțelegere și cele mai marĭ scad și se nimicesc; pentru-că buna înțelegere zidesce, ér neînțelegerea séu vrajba risipesce. Prin urmare numai prin bună înțelegere vețĭ puté da înainte și sporì și voi în tóte afacerile și întreprinderile vóstre bisericescĭ, școlare și economice.

Acestea, iubiților, sunt sfaturile și învĕțăturile mele archierescĭ, sfaturĭ și învĕțăturĭ binevoitóre eșite din adêncul inimii mele.

Primiți-le, iubiților, și punețile și voi adênc în mințile și inimile vóstre, și urmațile întocmai atât voi cât și fii voștri, și vețĭ afla ușurință în tóte afacerile vóstre, spor și dar dela Dumneḑeu, în economia și întreprinderile vóstre de tot felul, ceea ce pe lângă împărtășirea binecuvêntării mele archierescĭ vĕ și doresc din inimă acum și pururea și în veci vecilor, Amin.

ECONOMIA.

Cultura pomilor.

(Urmare).

II. Crescerea pădureților. In scopul crescerei pădureților, se alege de-o parte, în grădină, o tablă, care cătră sfîrșitul lui Octomvre, pe când încep a cădé frunḑele pomilor, se rigoléză, adecă se sapă ca de un metru de afund, décă pămêntul e prea îndesat, séu se sapă numai deun rênd de hărșău, décă pămêntul este mai pufăios, apoi se grebléză, se sdrobesc brușii, după aceea se începe la facerea straturilor, ca și cele pentru cultura legumilor, tot cam de-un metru de late. De sine se înțelege, că pămêntul din straturĭ trebue sĕ fiă lipsit de buruenĭ séu de rădĕcinile acestora și cât se póte de mărunțit.

După ce s'au făcut straturile în modul arătat, se trag cu ajutorul unei sforĭ nisce părăuțe drepte prin mijlocul lor, apoi se începe sĕmĕnatul sêmbu..or în aceste părăuțe, acoperindu-se cu pămênt din alt strat. Sîmburii se mai pot sĕmĕna și în rêndurĭ de-a lungul séu de-a latul straturilor, séu și fără de rêndurĭ.

Sîmburii de sĕmênță se aleg dela teasc din merele și perele pădurețe, când se face oțĕtul, séu din ciubĕr, după ce s'au golit drevele, fiind-că aceștia sunt mai trainicĭ, ca cei din pómele cele bune. Unii, în loc sĕ sémene sîmburĭ, pun merele și perele pădurețe în straturĭ așa întregĭ, cum se rĕsădesc și cepele de sĕmênță bunăóră, și după ce rĕsar primăvara, se mai răresc pe unde sunt prea deșĭ, ér pe unde sunt prea rarĭ se mai rĕsădesc. Procedura acésta am cercat'o și eu, dér n'am reușit bine cu ea. După ce rĕsar sîmburii primăvara, se plivesc de câte-orĭ vedem că se arată buruenile printre ei, ér după ce pomișorii au crescut ca de-o palmă-dóuĕ dela pămênt, se pot chiar și săpa.

In starea acésta se lasă pomișorii rĕsărițĭ în straturĭ un an-doi, până ce s'au îngroșat de se pot altoi. Pentru prunĭ, persecĭ, nucĭ și cireșĭ, carĭ nu se prea altoesc, e bine a alege de sĕmênță sîmburii cei mai marĭ, mai frumoșĭ și mai copțĭ.

III. Altoitul pădureților. Unii din economii noștri cu grădinĭ, după cum am ḑis și în punctul dintâiu, în loc ca sĕ-șĭ créscă pădureții de lipsă pentru altoit în grădină, în straturĭ, se duc primăvara pe câmp séu în pădure și scoțêndu-i de acolo îi rĕsădesc prin grădinile lor, unde apoi îi mai lasă câte-un an-doi, până când se prind bine, apoi îi altoesc.

Lucrul acesta este cam greu și ostenicios tot-odată și nicĭ nu se găsesc peste tot locul asemenea pădurețĭ pentru altoit. De aceea e mai bine, décă putem cresce înși-ne pădureții în grădină, unde se pot cresce într'un numĕr mai mare, așa ca sĕ putem chiar și mai vinde din ei.

Timpul cel mai potrivit pentru altoiul pădureților e atuncĭ, când au început a-le crepa bine mugurul și anume: cătră sfîrșitul lui Martie și începutul lui Aprilie, după călindarul vechiu. In privința acésta se crede pe multe locurĭ, că, câte ḑile mai sunt până la sfîrșitul lunii, séu dela prima în care altoim, la atâția anĭ face altoiul póme; acésta însĕ s'a adeverit că atêrnă mai cu sémă dela surceii de altoit, carĭ lăsându-se așa întregĭ, cum îndatinéză economii noștri, nu fac póme așa curênd, ca décă se lasă numai câte doi-trei anĭ mugurĭ.

Surceii séu mlădițele de altoit se iau tot-déuna din pomii cei mai bunĭ, din carĭ voim a prăsi și noi póme; ei nu trebue sĕ fiă mai bĕtrânĭ, ca de-un an, și se iau îndeobște din partea de cătră méḑă-ḑi, séu rĕsărit a pomului. Surceii se iau până încă nu dă mustul în pom, décă avem unde-i păstra, ca sĕ nu se prea usce și strice; în casul contrar se pot lua și numai atuncĭ din pom, când începem a altoi.

Altoiul se póte face prin împreunare séu copulare, în crepătură, în cójă și prin oculare. Dintre tóte modurile (metódele) acestea de altoit, cel mai rĕspândit pe la noi este altoitul în crepătură.

Altoiul prin împreunare la pomișorii mai subțirei încă este fórte bun, de-órece tăietura se vindecă tare curênd, décă se prinde altoiul.

Altoiul în cójă se face mai tot așa, ca și cel din crepătură; el se face mai cu sémă la pădureții mai groșĭ, ér ocularea se face în lunile de vară, pentru a da crengĭ laterale pomului.

Lutul, care se întrebuințéză de cei mai mulțĭ din plugarii noștri la legatul altoiului, nu este tocmai bun, fiind-că străbătênd în crepătura pădurețului, îl face pe acesta de nu se mai póte îmbina cum se cade nicĭ mai târḑiu, și rĕmâne mult timp crepat, din care se póte nasce și altă bólă pentru pom, afară de aceea se prea uscă pe timp de secetă. Mai bună e céra de stupĭ încălḑită și lipită în crepătură, ér mai bună și ca acésta este o céră făcută din o parte rĕșină, o parte sĕu și douĕ părțĭ céră dela stupĭ, topite la foc într'un vas, din care apoi se ung pociumbii altoițĭ.

Pentru ferirea altoilor de rupere séu mișcare se implântă împrejurul lor după altoit nisce pociumbașĭ anume făcuțĭ, séu coróna tăiată din ei.

Altoii trebue sĕ fiă unul de altul la o depărtare de un pășuleț, séu o jumĕtate de metru; ei se lasă în starea acésta câte doi-trei anĭ, până ce li-se forméză bine coróna, atuncĭ se scot și se rĕsădesc în grădina de pomĭ.

IV. Resăditul pomilor. Rĕsăditul pomilor se póte face atât tómna, cât și primăvara. Rĕsăditul de tómna

---

— „Scie carte!“ ḑicea un corporal din țéră, ce-șĭ avé și el un picior presâlit și-șĭ avea patul chiar lângă al lui Petrea Iovului.

— „Ba, că frumos cântă, de bună sémă, orĭ scie carte orĭ ba“, rĕspundea un curcan legat la cap.

— „D'apoi sciu că n'oiu cânta ca curcanii!“ rĕspundea Petrea făcêndu-se a nu mai fi supĕrat, ér ortacii hohoteau de rîs.

Pe bolnavĭ îi visita medicul tot din 2 în 2 ceasurĭ, ér după ce mergea medicul, veniau surorile de caritate, muerĭ din case alese, dómne și domnișóre, și grijau de rănițĭ, le dau medicina după prescrierile medicilor, le legau ranele, îi mângăiau cu vorbe blânde și le mai duceau și de mâncare.

La patul lui Petrea venia de regulă o dómnă înaltă, ținĕră, ócheșă, cu o servitóre după ea. Ii deslega rana, se uita la ea, o lega cu legăturĭ próspete, îi da prăjiturĭ și tot mereu îl îmbărbăta glumind:

„Nu te teme Ardelene
„Că nu-i murì fară vreme!“

Er el îi rĕspundea smerit, dér totușĭ în felul lui destul de hotărît:

— „Nu mĕ tem, domnișóră, de mórte, dintr'o rană dela picior nu móre omul. Nicĭ rane mai marĭ nu omóră pe om!“

„Hei, hei, domnișóră! Glónțele Turcilor sunt lapte cu păsat pe lângă alte glónțe!“

Intr'o ḑi venì domnitorul Carol de visită pe rănițĭ. Era însoțit de dómna Elisaveta și de mai mulțĭ domnĭ și dómne. Merse dela pat la pat, întreba pe fiă-care, unde-i rănit? mai simte durerĭ marĭ? nu se simte mai ușor? n'are vr'o dorință? nu-i lipsesce ceva? Pe toțĭ îi mângăia, de toțĭ se interesa, și toțĭ se simțiau ușurațĭ când vedeau că bunii suveranĭ se intereséză de ei și de sórtea lor. De abia ascepta fiă-care sĕ-i vină rêndul sĕ pótă vorbi cu domnitorul; par'că le părea bine că-s rănițĭ, ca sĕ se pótă lăuda acasă, că au vorbit cu domnitorul. La patul lui Petrea încă întrebà:

— „Pe dumniata cum te chiamă?
— „Petrea Vultur, Măria Ta?“
— „De unde escĭ dumniata?“
— „Din Ardeal Măria Ta?“
— „D'apoi cum, d-ta din Ardeal ai ajuns în ostea nóstră? De bună sémă te-au prins din greșală?
— „Am întrat de bună voie, Măria Ta; de-s din Ardeal, și eu îs Român, lucram în țéră la tinichea, când se găta Măria Sa sĕ-șĭ trécă trupele Dunărea, și atâta am umblat până m'au primit și pe mine la roșiorĭ“.
— „Unde eștĭ rănit?“
— „La pulpa piciorului stâng, Măria Ta!“
— „E grea rana, dóre rĕu?“
— „Nu, Măria Ta, peste câteva ḑile-'s cu picior sănĕtos“.
— „Și atuncĭ ce-i face?“
— „Ce-o vrea Dumneḑeu și Măria Ta!“
— „Bravo, Petre Vultur, scii carte?“
— „Așa mai puțină, românesce“.
— „Sĕ trăescĭ sergent Vultur!“

Până vorbia domnitorul cu Petrea Vultur, dómna Elisaveta și ceilalțĭ domnĭ și dómne tăceau și ascultau, dér când ḑise domnitorul: „Bravo sergent Vultur“, atuncĭ și ei strigară: „Bravo!“ Petrea Vultur mulțămì și el, strigând: „Sĕ trăescĭ Maria Ta!“ Atuncĭ un domn bĕtrân, ce era îndĕrĕtul domnitorului șopti: „El e de bună sémă!“

— „Și unde erai, când ai căpătat rana?“ întrebà domnitorul.

— „Pe zidul dela Plevna, Mă- Ta, pușcase dinaintea mea pe un ofițer și când da sĕ cadă, eu l'am sprijinit în brațe, că de cădea cu capu 'n jos de acolo, nu mai era om în vecĭ; când d'am sĕ-l dau cameraḑilor mei de pe scărĭ, atuncĭ un glonț turcesc îmĭ ardea pulpa piciorului, dér atâta putere am avut sĕ nu scap pe ofițerul pușcat din brațe și sĕ-l dau celor de pe scărĭ, carĭ apoi l'au dus la adăpost“.

— „Și dumniata nu te-ai coborît de pe zid?“

— „Ba coborît, dér nu afară, ci în Plevna în lăuntru dimpreună cu ceilalțĭ ortacĭ ce ne mai puteam trage cât de cât“.

— „Și apoi acolo te-au apucat durerile?“

— „Numai a doua ḑi am vĕḑut că piciorul mi se umflă și nu-l mai puteam purta“.

— „Și cunósce-ai d-ta pe ofițerul, pe care l'ai sprijinit?“

— „Acum nu cred, dér de am fi la Plevna — nu ḑic ba!“

— „Bravo, sergent Vultur!“

După ce se depărtà domnitorul de acolo, toțĭ vorbiau numai de cele auḑite din gura lui. Fiă-care îșĭ aducea aminte de vorbele ce 'i-le spuse domnitorul, toțĭ erau nespus de veselĭ pe lângă tóte durerile ce le aveau, unul singur era ca și mai înainte, nicĭ prea vesel, nicĭ prea supărat; și acel unu era sergentul Petrea Vultur. El îndată ce eșiră domnii cei mulțĭ, începù a cânta:

Nu-i doftor, lecurĭ sĕ-mĭ dée
Bóla din trup sĕ mi-o iée...

Der numai atâta putù cânta, că

se face, după ce au cădut frundele pcmilor, cătră sfîrşitul lui Octomvre şi începutul lui Noemvre. Rĕsăditul de tómnă este mai bun, de-órece peste iérnă se pot vindeca mai uşor rădĕcinile de ranele făcute cu ocasiunea scóterei lor din pămênt. Când se rĕsădesc altoii primăvara, atuncĭ e bine, décă gropile se fac încă de cu tómnă, în carĭ sĕ se pună şi ceva gunoiu de cel putred, ca sĕ se mai drégă pămêntul prin acela, precum şi prin îngheţurile, apa şi zăpada de peste iérnă.

Décă altoii au stat mai mult timp scoşĭ înainte de rĕsădire, se înmóie cu rădĕcinile pe câte-va óre în mustul gunoiului, séu într'o amestecătură de apă şi cenuşă, var şi balegă, după aceea se aşéză în gropile de răsădire, carĭ trebue făcute aşa de largĭ, precum sunt şi rădĕcinile pomişorului.

Pămêntul din gropile de rĕsădit se aruncă astfel pe rădĕcinĭ, ca cel de-asupra sĕ se vină dedesupt şi cel dedesupt de asupra. Precum se aruncă pămêntul în gropĭ, aşa se şi îndésă, la început mai uşor, după aceea tot mai tare. Pentru scutirea altoilor de frângere şi vênturĭ, e bine a se împlânta lângă ei şi câte doi-trei parĭ séu aracĭ.

Altoii de mĕr, pĕr şi cireş se rĕsădesc la o depărtare de 10—12 metri unul de altul; prunii, vişinii şi persecii la o depărtare de 12—14 metri. De mare însĕmnătate pentru înfrumseţarea grădinei şi pentru gustul estetic este şi aceea, ca altoii sĕ se rĕsădéscă în rêndurĭ drepte dela médă-nópte şi médă-di.

La trei-patru anĭ după rĕsădire, altoiul trebue sĕ şi facă póme; décă însĕ nu face şi cresce, mai mult în sus, atuncĭ îl putem chiar sili sĕ producă póme. Spre scopul acesta 'i se rătéză surceii de un an dela vêrf, cam pe la jumĕtate, colo cătră sfîrşitul lui August, séu 'i se rătéză rădĕcinile laterale dela trunchiu cât ţine coróna, cătră sfîrşitul lui Septemvre. Amêndouĕ acestea lucrărĭ silesc altoii mai tinerĭ la rodire.

V. Gunoitul pomilor. Precum pămêntul sĕmĕnat cu bucate mai trebue gunoit din când în când, décă voim ca acela sĕ nu sĕrăcéscă de tot, aşa mai trebue gunoit şi cel cultivat cu pomĭ câte-odată, décă voim ca aceştia sĕ facă póme în toţĭ anii.

Gunoitul pomilor se face după cum e şi vêrsta séu etatea lor. La sîmburii pădureţilor sĕmênaţĭ în straturĭ, ajunge şi numai o gunoire mai pe de-asupra, cu găinaţĭ de paserĭ, séu gunoiu de cel putred şi mĕrunt; la cei altoiţĭ de curênd se sapă tómna puţin împrejurul rădĕcinei lor şi apoi se pune acolo câte-un furcoiu de gunoiu de cel putred, care nu numai că îngraşă locul împrejurul lor, ci le mai ţine încă şi cald peste iérnă.

Cu ocasiunea rĕsăditului, precum am dis la punctul respectiv, e bine ca sĕ se facă gropile încă de cu tómnă, sĕ le umplem bine cu gunoiu de cel putred şi aşa sĕ le lăsăm până primăvara, când se face rĕsăditul în ele, atuncĭ se scóte afară, şi amestecat cu pămênt, se póte pune pe lângă trunchiu la suprafaţă.

Până la dece anĭ, le umblă mai bine altoilor în pămêntul lucrat, care se cultivă cu bucate séu legume, ér de aci încolo le merge mai bine în ţeline. Lăsaţĭ în ţeline pomii, se întăresc mai bine cu rădĕcinile lor în pămênt, din care apoi sbéu tóte leşiile şi materiile nutritóre, cu carĭ vin în atingere. De aceea nu le strică nicĭ lor, décă prin gunoitul de tómnă li-se mai adaugă din când în când nóuĕ materii nutritóre.

Gunoitul pomilor în ţeline se face săpând, ca de un paş-doi împrejurul tulpinei şi punênd gunoiu pe săpătură, séu amestecându-l cu acésta; se mai póte face şi făcênd câte dóuĕ-trei rêndurĭ de şănţuleţe (canalurĭ) rotunde, cât ţine coróna pomului, cam de un rênd de hărşău de afunde, din carĭ se rĕstórnă gliile de iérbă la o parte, ér acelea se umplu cu must de gunoiu séu gunoiu de cel putred, pe care apoi îl lăsăm până primăvara. Atuncĭ se scóte gunoiul din ele, rĕsturnându-se gliile érăşĭ la loc, cum au fost mai înainte, ca sĕ se pótă cosi ţelina la timpul sĕu fără împedecare.

Gunoitul pomilor se face totdéuna tómna cu gunoiu de cel putred, de-órece cel próspĕt conţine nisce ciupercuţe, carĭ străbătênd în pămênt, ér de aci prin rădĕcinĭ în mustul (sucul) lor, îi face de capĕtă bóle, ca: tăciunele, gâlcile ş. a.

In alte ţĕrĭ nicĭ nu se află grădinĭ aşa marĭ ca pe la noi, ci ómenii cultivă pomii pe nisce délurĭ fórte înalte şi pe cóstele cele mai piedişe, şi totuşĭ îi gunoesc în tótă tómna, suind gunoiul cu corfa la ei. Sĕ aibă aceia grădinile nóstre, sciu că nu s'ar plânge de sĕrăciă, că ar sci scóte mai multă dobândă din ele, decum scótem noi.

(Va urma).

Loc deschis*).

Verendin, 29 August n. 1896.

Stim. D-le Redactor! De un an de dile am căpĕtat un preot tiner, care a dat poporului nostru până acum multe cause de nemulţămirĭ. Lăsând afară unele apucăturĭ nepotrivite, carĭ arată prea multă ambiţiă necumpătată din partea d-sale, voiŭ aminti aicĭ numai următórele fapte, din carĭ s'ar păré, că d-sa a venit aicĭ nu ca sĕ pască, ci ca sĕ tundă oile:

Când venì timpul ca sĕ mérgă şi d-sa, ca preot, cu botezul în casele creştinilor, dênsul pe unii îi făcù sĕ jure pe sf. cruce, dicênd: „di sĕ nu-ţĭ ajute asta sf. cruce, décă nu ai asta şi asta sĕ-mĭ dai“ (dênsul cerea fuióre de cânepă etc.) Décă merge la prasnicele creştinilor, asemenea face; ba décă nu-i dă omul ce cere, plécă afară cum a întrat, fără ca sĕ dea sf. cruce spre sărutare; în unele case fără genare cere sĕ i-se aducă pe masă şi ocaua cu rachie, că altcum nu e primiţ la cel de sus. Aşa a făcut la numĕrul casei 11, 57 şi 36. Apoi cumpărênd d-sa érba din avlia bisericei, a băgat în ea cai, porcĭ, capre, gâsce, curcĭ şi găinĭ. D-l epitrop Alecsie Bosuioc l'a admoniat, sĕ nu-şĭ bată joc de avlia bisericei, prefăcêndu-o în gornicie, pentru ce a pus la inimă pe epitrop, cu care a făcut mare scandal.

Décă cineva vine la D-sa după o ţedulice, ca creştinul sĕ-şĭ însinue românesce la matriculant casul de botez, duhovnicia sa cere câte tóte: găinĭ, pui, oche de păstrăvĭ etc., altcum nu dă ţedulicea. Românul s'a şi săturat de „popa“ şi nu se mai duce.

D-l preot George Ionescu mai face rânduială cu unii conlocuitorĭ şi aşa, că le scóte banĭ împrumut cu cambiu din punga altora, rupênd şi pentru sine câte 3—4—5 fl. dela fiă-care om, în loc sĕ îndemne creştinii cu trup şi suflet la muncă şi nu la împrumutărĭ grele, carĭ ruinéză starea familiară.

Când are ceva de lucrat la câmp, se uită în călindar după sĕrbătorĭ bisericescĭ, publică la ómenĭ în biserică: „Ómenĭ, sĕ sciţĭ, în cutare di e sĕrbătóre bis., lucrul e oprit“, apoi în diua respectivă, crîsnicul alérgă strigând ómenii la lucru, căcĭ vedĭ Dómne, numai la popa e bine de lucrat. Clopotul trage, ómenii vin, lucru se isprăvesce. Atâta avem noroc, că în celelalte sĕrbătorĭ bis., când nu are de lucrat nimic, nu trage clopotul, căcĭ ni-ar lăsa sĕracĭ de clopote.

D-sa a ajuns odată cu popia şi membru şcolar; merge la şcólă sĕ controleze pe învĕţătorĭ, ér în órele sale de religiune nu întră de 3—4 orĭ în şcólă, şi când întră numai burfuesce archiva învĕţătorului, altă ce nu face; apoi di pe di pîrĭ peste învĕţătorĭ la pretură, la comitat. Ţinêndu-se esamenul final, D-sa nu numai că n'a întrat în şcólă la esamen, dér stând pe stradă sfătuia ómenii adunaţĭ sĕ nu participe, esprimându-se: Nu când vré dascălul sĕ ţină esamen, ci când eu voesc, — vedĭ Dómne că d-sa scie când sunt şcolarii pregătiţĭ şi nu învĕţătorul.

Despre ţinerea esamenului ómenii au fost însciinţaţĭ cu 3 dile înainte. Ei şĭ-au priceput chiămarea, avênd şi copii la şcólă, au participat în corpore în diua numită, căpătând învĕţătorul laudă protocolară despre progresul făcut cu şcolarii, deşi nu toţĭ erau provĕduţĭ cu manualele didactice, — ér d-l preot rĕmănênd singur pe stradă, de nĕcas, sbiciula pălăria prindênd musce prin aer.

Dă-le apă de pomană celora, carĭ au stăruit sĕ ajungĭ preot, părinte Ionescu. Eştĭ prea pripit, d-le Gheorghiţă, trebuia sĕ te mai cocĭ. Indréptă-te, duhovnicele, căcĭ vedĭ cine eştĭ; nu începe la clevetirĭ şi procese, ci mai întâi îţĭ câştigă pracsă în tóte.

Cred, că e de-ajuns acéstă oşfeştire, şi décă tot nu-ţĭ va fi de ajuns, îţĭ vom făuri una şi mai lungă şi tare de 50 grade.

Moşneagul.

*) Pentru forma şi cuprinsul celor publicate sub rubrica acésta Redacţiunea nu ia rĕspunderea.

MULTE ŞI DE TOATE.

Cât beau deputaţii Angliei?

Sunt ţerĭ, în carĭ ómenii se întrebă, că óre cât beau alegĕtorii? In Anglia însĕ un statistician a constatat cât beau deputaţii.

In periodul parlamentar care se încheiase cu începutul verei, deputaţii englesĭ au beut vin cam de 21,000 fl. în buffetul parlamentului. Décă numĕrul acesta îl comparăm cu datele generale statistice din Anglia reiasă, că fiă-care deputat în decur-

---

în acel moment întrà în spital o dómnă tinĕră ócheşă şi cu un căpitan bĕtrân şi înaintară aţă spre patul lui Petrea Vultur. Dómna era ceea ce venia regulat de-i lega ranele, ér căpitanul era tatăl ei. După ce se apropiară de pat, bĕtrânul căpitan îi întinse mâna dicându-i:

— „Iţĭ mulţămesc, sergent Vultur; de nu erai d-ta dea 'ndămână pe zidul cel afurisit, eu eram adĭ mort!“

— „Sĕ trăiţĭ, d-le căpitan, numai datorja mi-am împlinit'o“.

— „Mulţămesc şi eu, că ai scăpat viéţa tătucului“, dise dómna ceea ce venise cu căpitanul.

— „Ba mulţămesc eu pentru îngrijirea ce mi-o dai în spital, că şi de-mĭ erai soră, nu mĕ puteai griji mai bine“.

*

După vre-o 3 lunĭ de dile era mare zarvă printre ofiţerii tinerĭ din Bucurescĭ. Nu se puteau destul mira cum de fata cea superbă a căpitanului Mândrescu, fată frumósă şi avută se mărită după un sergent, pe când mulţĭ dintre ofiţerĭ s'ar fi ţinut mândri de a o avea de nevastă.

— „Al dracului ungurean“, dicea locotenentele Frundă, „vine în ţéră ca tinicher, aci întră la miliţia, regele-'l face sergent, ér căpitanul Mândrescu îi dă fata. Vedĭ ce face norocul!“

— „Norocul, norocul!“ rĕspunse ofiţerul Péná“, dér una-i sfântă şi adevĕrată, că sergentele Vultur e băiat frumos, isteţ şi cuminte, apoi de o bunătate cum rar afli. Il sciu bine, că dóră la compania mea a fost. Glumeţ şi totu-şĭ serios. Apoi, sĕ fim drepţĭ! De nu era el de-a îndămână sĕ sprijinéscă pe căpitanul Mândrescu, atuncĭ căpitanul se prăbuşea de pe zid chiar în furnicarul dela Plevna, că se vrăvuise*) şi numai tăriei lui Vultur şi presenţei sale de spirit are de a mulţămi coconiţa Elena, că nu-i orfană şi de tată, după ce de mamă-i orfană mai de 10 anĭ. Apoi toţĭ scim cât de ultm ţine fata la tatăs'o şi tatăs'o la ea. Mândrescu e om cu bună stare, sĕ retrage la moşie şi ardeleanul Petrea Vultur va conduce lucrarea moşiilor de bună sémă mai bine decât orĭ care din noi. Étă de ce Mândrescu îşĭ dă fata după el. Am vorbit eu cu Mândrescu, îmĭ spuse rîdând: „Băete, sergentul Vultur e om, cu el eştĭ cu om orĭ unde, fiă în bine fiă 'n rĕu! La veseliă cântă şi jócă, ér la muncă pune şi mâna unde mintea nu-i de ajuns. Apoi Elenei îi place, că-i frumos şi cu şedere!“

*

Trecuse vre-o 10 anĭ de când plecase Petrea Iovului în ţéră şi nicĭ venia, nicĭ scria cuiva vr'o carte, decât mamei sale îi trimitea din când în când ceva banĭ şi puţine slove: „Sunt sănĕtos, d-ta cum te afli?“

Dór la vre-o dece anĭ venì la noi în sat un domn mare frumos, cu haine scumpe pe el, cu inele de aur în degete şi cu lanţ greu de aur la orologiul de buzunar. Venì însoţit de o dómnă 'naltă, frumósă, ócheşă. Şi traseră aţă la casa Iovulesii.

Era într'o Duminecă. Stradele erau pline de ómenĭ şi toţĭ îşĭ ridicau pălăriile, când ajungea domnul acela cu dómna pe lângă ei. Ér când vĕdură că întrară la Iovulésa, toţĭ se îmbulziră într'acolo: „E Petrea Iovulesii!“ şoptea unul altuia, dér par'că le era frică sĕ dică tare, se temeau sĕ nu-i audă, că acum era domn mare, nu ca înainte cu dece anĭ, când s'a dus în ţéră. Audise ei din teciorĭ dela noi, carĭ umblă în ţéră, c'au vĕdut pe Petrea Iovulesii, că-i domn mare, are moşii marĭ ca grofii, şi că prin ei trimitea la măsa câte ceva de p'acolo, lucru puţin vedĭ bine, ce póte omul trece peste vama cucului. Mulţĭ credeau, mulţĭ nu credeau, c'or fi chiar aşa; dér acum, când vĕdură cu ochii, se îmbulziră, care de care sĕ dea faţă cu el, sĕ-l vadă, că fusese iubit de toţĭ. Iovulésa era prin sat când au ajuns ei acolo, decĭ se puseră şi ascernură o năframă mare pe prizmă la umbră şi şedură pe ea păn' a venì Iovulésa acasă. Ómenii umplură ograda numai decât, toţĭ cu pălăriile în mână: „Sĕ dée Dumnedeu bine, Domnule Petrea, ai mai abătut pe la noi?

— „Sĕ trăiţĭ, ómenĭ bunĭ! Am mai venit şi eu odată, că de 10 anĭ n'am fost şi scie Dumnedeu mai veni-voiu orĭ ba? Dér cum mai trăescĭ bade Vilă, bade Gavriş, bade Stane?“, — şi la toţĭ le dicea pe nume cu toţĭ da mâna, şi care de care se îmbulzia sĕ dée mâna cu el, ba unii voiau sĕ i-o şi sărute. Dómna şedea pe prizmă şi-şĭ ascundea faţa în năframă, plângea de mişcată ce era, vĕdênd bucuria sătenilor pentru buna aflare a lui Petrea. Roiurĭ, roiurĭ veniau şi mergeau bărbaţĭ şi muerĭ în Curtea Iovulesii. Fĕtul încă nu se putù răbda sĕ nu vină, sĕ vadă cu ochii ceea ce-i audiau urechile şi ce nu credea.

— „Bună diua, bade fĕtule“, dise Petrea Vulturul, vĕdênd pe fĕtul, că stă rĕdimat de pórtă, pus pe gân-

*) Vrăvuise, a se vrăvui — a se înclina sĕ cadă. *I. P. R.*

sul ședinței a consumat de șése orĭ mai multă beutură alcoolică, de cât orĭ care cetățean al Angliei.

Este interesant faptul, că precând deputații consumau cele mai multe beuturĭ, tocmai atuncĭ decurgeau cele mai înflăcărate dispute despre legea de temperanță. Posibil, că atuncĭ când discutau paragraful de temperanță, au avut sermanii deputațĭ mai mare sete.

*

O profeție despre Turcia.

In legătură cu scirile revoltătóre, ce sosesc ḑi de ḑi din Constantinopol, credem, că va fi interesant, décă vom face cunoscut cetitorilor noștri unele pasagii din scrisorile lui Montesquieu, adresate Persului Usbeck Rustan. Intr'o epistolă din 1711 datată din 2 Rhamazan se pot ceti următórele:

„Numai 8 ḑile m'am întreținut aicĭ și după o călĕtorie de 30 de ḑile am ajuns în Smyrna. Dela Tocat până la Smyrna nu este nicĭ un oraș demn de amintit. Cu mirare am observat slăbirea imperiului otoman. Cumcă esistă încă statul otoman, acésta nu este a sĕ atribui administrațiunei cumpetate, ci mai ales dispositiunilor violente, carĭ dispositiunĭ sécă statul și îĭ sapă fundamentul.

„Pașii, carĭ numai prin banĭ ajung la aceste demnitățĭ înalte, ajung seracĭ în provincii, pe carĭ apoi, ca și pe o țeră cucerită, le jăfuiesc și despóie. Fortificațiile le-au dărîmat, orașele și câmpurile productive le-au pustiit, economia și măestria stagnéză.

„Turcii își continuă nepedepsițĭ machinațiunile lor prin acele provincii. Creștinii carĭ cultiva pământul și Jidanii, carĭ adună dijma sunt espușĭ la mii de torture.

„Nu este act, nu este proprietate, care sĕ-țĭ oferă o garanție contra caprițiului celor ce domnesc.

„Pe când popórele Europei înaintéză pe încetul, pe atuncĭ Turcii rĕmân în posiția lor vechiă, și numai atuncĭ se împretinesc cu nóuele invențiunĭ, când cei-lalțĭ, deja de mii de orĭ le-au valorisat pe contul lor.

„Orașul Smyrna l'au îmbogățit Europenii și nu Turcii.

„Aceste, iubite Rustan, sunt adevĕratele trăsurĭ generale ale țerei turcescĭ și e sigur, că acest stat în decursul a dóuĕ vécurĭ va fi cucerit și supus altor state.

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 31 August de 26,30 capete, la 1 Sept. au intrat —.— capete și au eșit 69 capete rĕmânênd la 2 Sept. un număr de 2561 capete.

Se notéză marfa: ungurésca veche, grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă ungurésca tineră grea dela 54.— cr. până la 55.— cr., de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușóră dela —.— cr. până la —.— cr.

Călendarul săptămânei.

AUGUST. are 31 ḑile. MĂSĂLAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	25 † S. a. Vartolom.	6 Prof. Zachairă
Lunĭ	26 S. Adrian și Nat.	7 Regina
Marțĭ	27 Cuv. păr. Pimeu	8 † Nasc. Marie
Mer.	28 C. p. Moise arap.	9 Gorgoniu
Joi	29 † Tăier. c. sf. Ióu	10 Nicodin
Vin.	30 Alesandru, Pavel	11 Atanasia
Sâm.	31 Brĕul P. V. Maria	12 Valeriu

Bursa de Bucurescĭ

din 2 Septemvre n. 1896.

Valorĭ	Do-bĕnda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetua 1875	5%	Apr.-Oct.	101.¾
Renta amortisabila	5%	„ „	100.—
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.-Iul.	99.—
„ „ din 1893	5%	„ „	99.—
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96.¼
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	86 ¼
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	86.½
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	87.—
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	86.½
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	86.½
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	87.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	101 ½
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	289.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	94.¾
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	95 ¾
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	92.⅝
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	—.—
„ „ „ „	5%	„ „	83 ¾
„ „ „ Iașĭ . .	5%	„ „	82.—
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v.	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	într. v.	1643.
Banca agricolă	500	150 v.	218.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	438.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	458.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	295 --
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	179.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	108.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	1000	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	„ „	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 „	1000	„ „	—.
Societ. p. const. de Tramways	200	„ „	400.—
20 francĭ aur			20.03

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4½%
Casa de Depunerĭ	5½	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveția	3½

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 2 Septemvre n. 1896.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănățenesc	—	7.20	7.25
Grâu dela Tisa	—	.—	.—
Grâu de Pesta	81	7.35	7.40
Grâu de Alba-regala	81	7.30	7.45
Grâu de Bácska	81	7.35	7.45
Grâu ung. de nord	81	.—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 chilgr. dela	până
Secară		70—72	6.20	6 30
Orz	nutreț	60—62	4.20	4.50
Orz	de vinars	62.64	5 20	5.59
Orz	de bere	64.66	6.40	7.70
Ovĕs		39.41	5 50	5.75
Cucuruz	bănăț.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soin	78	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirișcă	„	—	—.—	—.—

Prețul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luțernă ungur.	—.—	—.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănățênă	—.—	—.—
„	roșiă	—.—	—.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	50 50	51.—
„	dela țêră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	45.50	46.50
„	afumată	—.—	—.—
Sĕu		—.	—.—
Prune	din Bosnia în buțĭ	11.50	12.—
„	din Serbia în sacĭ	11.25	11.50
Lictar	slavon nou	12 50	13.50
„	bănățenesc	11.50	12.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoșĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdiuțe de spirt	—.—	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Septmvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.30
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.55
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½% .	123.15
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.30
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.25
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.45
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.50
Imprum. ung. cu premii	154.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	139.25
Renta de hârtie austr.	101.70
Renta de argint austr.	101.80
Renta de aur austr.	123.30
Losurĭ din 1860.	145 50
Napoleondorĭ.	9.52
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.60
London vista	119.60

Cursul losurilor private

din 2 Septemvre 1896

	cump.	vinde
Basilica	6.50	6.90
Credit	197.50	198.—
Clary 40 fl. m. c. . .	57.—	58.—
Navig. pe Dunăre . .	142.—	146.—
Insbruck	26.—	27.—
Krakau	27.—	27.30
Laibach	22.75	23.50
Buda	59.—	61.—
Palffy	60.25	61.—
Crucea roșie austr. .	18.—	18.80
dto ung. . .	10.—	10.50
dto ital. . .	11.50	12.—
Rudolf	22 75	23.75
Salm	69.50	70.50
Salzburg	26.40	27.—
St. Genois	69.50	70 50
Stanislau	43.—	45.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	145.—	150.—
dto 4% 50 .	69.—	73.—
Waldstein	60.—	62.—
Sêrbescĭ 3% . . .	34 50	34.70
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	123.—	123.70

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

durĭ: sĕ între? sĕ nu între? „Hai mai încóce! Cum mai trăescĭ? Ce face lelea? Măriuca câțĭ copii are?“

— „Trăesce, Domnule Petrea, cum rênduesce Dumneḑeu, și mai bine și mai rĕu; baba-i sănĕtósă, Măriuca are o dróie de copii; vĕd că și domnul Petrea-i voinic și sănĕtos“, — ḑise fĕtul cu pălăria 'n mână.

— „Sânĕtos, slavă Domnului, bade fĕtule, dér nu te ținușĭ de vorbă!“

— „D'apoi.... Domnule Petrea, așa o fost scrisă“.

De odată ómenii făcură loc și sĕ îmbulziră printre ei două femei: era mama lui Petrea, plângênd de bucuriă și Măriuca fĕtului ofilită de sĕ n'o mai cunoscĭ, plângênd și ea, dér nu de bucuriă, ci de năcas. Mama lui Petrea se repedĭ la copilul ei, pe care nu-l vĕduse ḑece anĭ de ḑile, îl strînse în brațe și-l sărută. Apoi se sculă dómna de pe prizmă și sărută și ea pe mama lui Petrea, ḑicênd: „Bună ḑiua, mamă, vĕd că escĭ voinică!“

— „Voinică dragii mei, mulțam lui Dumneḑeu de sănĕtate și vóuĕ de ajutorință!“

Și era voinică mama lui Petrea; o muere cam de 45—50 de anĭ, dér făcută din fierul omului, ca și Petrea zdravĕnă, rumenă, voinică, de gândiai că numai cu sîmbure de nucă trăesce.

Măriuca sta de o parte, plângênd, când își vedea drăguțul deodată mai mândru și mai frumos, ér ea era ca o babă, sfârșită, galbină, plecată de spate și sacă, Dómne, de deabea se țineau hainele pe ea. Petrea se uită lung la ea, nu-i venea a crede că-i Măriuca fĕtului cea frumósă, drăguța lui de odată. Dér își gândi:

Cu amar și cu năcaz
Es rujile din obraz;

par' c'ar fi ea! „Tu eștĭ Măriucă?“ întrebă Petrea.

— „Eu, eu îs“, rĕspunse Măriuca, „am venit și eu sĕ te vĕd, că-i demult de ḑece anĭ“...

— „Da, ḑece anĭ sunt mulțĭ, Măriucă; ce, par'că eștĭ bolnavă? Tare eștĭ sfârșită!“

— „D'apoi cum n'oiu fi sfârșită, că, vorba éluia:

Cu bărbatu beutor
Nu mai facĭ pită 'n cuptor,
Nice pită, nice sare
Numai lacrămile vale!

— „E rĕu, Măriucă, e rĕu, décă-i așa, și eu cred c'așa a fi. Mulțămesce la tatăl tĕu, că-i așa, că eu am voit sĕ fiă alt cum; dér el n'a voit; bag sémă așa a fost scrisă sĕ se întêmple“.

Séra fiind apróape, se despărțiră sătenii pe la ale lor, ér Petrea cu măsa și cu nevastăsa întrară în casă. Acolo era rênduélă ca la femeia cea harnică; casa-i curățită ca un păhar, și tóte în bună rênduélă. La glasul Iovulesii, care prinse a striga: „Pi-mama, pi-pi-pi!“ se adunară mulțime de pui și găinĭ, ce stătuseră până 'n tr'aceea ascunse de căldură prin grădină și pe sub gardurĭ. Iovulésa le dete grăunțióre în tindă și îndată prinse 2 pui și-i făcu de cină colo la focul slobod din tindă, ér Petrea cu muerea lui stăteau în ușa casei și priveau cum sue scânteile sus și se sting când dau de cotlan.

— „Până una alta — ḑise Petrea — „eu merg la domnul părinte“.

— „Sĕ nu stai mult, puiul mamii, că îndată-i gata cina“.

— „Nu te teme, mamă, că îndată viu“.

Și Petrea merse la părintele și după ce vorbiră o leacă mai de una, mai de alta, ca ómenii, spuse Petrea așa:

— „Părinte! Eu m'am așeḑat cu totul în România; pe aicĭ n'oiu mai veni sĕ șed. Acum venii sĕ duc și pe mama la mine, că nu-mĭ e îndemână sĕ o sciu așa departe și singură. Mâne poimâne și mergem, dér fii d-ta bun și adună mâne dimineță curatorii bisericii la olaltă, că voiu a vĕ da în sémă căsuța și grădina nóstră, se rĕmână pe séma bisericii. Că bine căsuța-i mică și veche, dér e bună grădina și-i mare și-i în fruntea satului, cu timpul puteți pune biserică pe ea, că biserica vi-i veche și-i în loc lăturiș. Când a fi sĕ vĕ apucațĭ la biserică, scrieți-mĭ carte, că — din ce mia da Dumneḑeu și eu voiu ajuta“.

— „Mare mulțam și Dumneḑeu sĕ-țĭ ajute, că bun gând ți-a dat Dumneḑeu, că ḑĕu biserica ni-i slăbuță și-i în loc rĕu, că domnii pământescĭ nu ni-au dat alt loc de biserică, numai acolo, unde scii, de-o lature de sat“.

A doua ḑi tot satul scia că Petrea Iovulesii a venit sĕ ducă pe măsa cu el și că lasă pe séma bisericii casa cu grădina cea scumpă cu tot; tot satul era adunat pe drum dinaintea casei popii, așteptând sĕ vină Petrea Iovulesii sĕ-l mai vadă odată, c'apoi merge și nu mai abate p'aicĭ în vecĭ.

Acela sciu că-i om și domn! ḑiceu ómenii, că grijesce și de suflet.

I-i póte părea rĕu la fĕtul, că nu a dat pe Măriuca după el, că-i om harnic și de omenie. A lăcomit fĕtul la bogăția lui Ilie Sfărăială și și-a îngropat fata de vie.

Cursul pieței Brașov.

Din 5 Septemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.47	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.44	Vênd.	9.47
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	110.75

Sz. 237—1896

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881-ik évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. törvényszéknek 1896 évi 5468 polg. számu végzése következtében Dr. Lurtz Károly brassói ügyéd által képviselt Mayer Emanuel végrehajtó javára Lenz János brassói lakos végrehaitást szenvedö ellen 1295 fr. 50 kr. s jár. erejéig 1896 évi Aug. hó 1-én foganasitott kielégitési végrehajtás utján le foglalt és 1008 fr. becsült házi butorok, distárgyak stb. és egy fényképészeti tourista gyép szerkezet stb. álló ingósagok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a brassói kir. járásbiróság 9701 1896 sz. végzése folytan 1295 frt. 50 kr. tökekövetelés, ennek 1896 évi julius hó 25 napjától járó 6% kamatai és eddig csszesen 48 frt. 40 krban biróilag már megállapitott, valámint 1 fr. 90 kr. jelen árverés kitüzése és a még felmerülendö költségek erejéig a helyszinen Brassóban kapu utcza 2 sz. a. leendö eszközlésére 1896 évi szeptemb. hó 14 napjának délután 3 órája határidöül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellet a legtöbbet igérönеă becsáron alul is el fognak adatni.

Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárverezendö ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelözö kielégitéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és az végrehajtási jegyzökönyvböl ki nem tünik, hogy elsöbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél irásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatoi.

A törvényes határidö a hirdetménynek a biróság tábláján történt kifüggesztését követö naptól számittatik.

Kelt Brassó 1896 évi Szept. hó 2 napján.

Ladányi,
kir. birósági végrehajtó.

1062,1—1.

Doră cânta biata Măriucă, când era miresă:

Nu mĕ da maică la foc,
Că mai sunt feciorĭ cu clop
Și fete fără noroc;
Nu mĕ da maică la pară
Că mai sunt feciorĭ în țeră
Și fete fără ticnélă!

Dér fĕtul și fătoia nu înțelegeau, gândiau că Ilie Sfârăilă-i mai bun decât Petrea Iovóii, că avea, vedĭ dómne, boi și car și.... avea ce avea, dér nĕravul încă-l avea, că dóră ce samenĭ, aceea rĕsare; apoi tata lui Ilie Sfârăilă încă o fost numai ca el, deși era gazdă.

„Tu, muerĭ, hei", dise o babă bĕtrână, „tu, nu vĕ sfârmațĭ în zădar, că așa a voit Dumnedeu. De lua Petrea Iovulesii pe Măriuca fĕtului, noi n'aveam loc de biserică, dér așa, étă ni-a dat Dumnedeu chiar în fruntea satului, și — precum spune moșnegul meu — a făgăduit Petrea Iovulesii, că și banĭ va da, numai sĕ-i scrie popa când s'o apuca de biserică.

„Da-va, că are de unde, Dumnedeu sĕ-i dée bine sănĕtate; că și până era aicĭ, cuvênt legănat nu s'a audit de el, ér de când s'a dus în țéră, pentru purtarea lui cea bună la suit Dumnedeu tot mai sus și mai sus până uite la el că-i boer întreg".

„Pst! tăcețĭ că vine", dise un om, „én dați-vĕ în lăturĭ!"

Și în adevĕr venia Petrea în mijloc, Iovulésa de-a drépta ér nevasta lui de-a stânga. Când se apropià de popor îșĭ luà pălăria din cap și le dise: „Bună diminéța!" ér ei cu un glas strigară „Sĕ trăéscă!"

Curatorii cu fĕtul erau în ograda popii, ședeau pe prismă și povestiau cu popa, care încă era afară; cu ei era și fĕtul și diacul bisericii. Când vĕdù fĕtul cinstea, ce face norodul la Petrea Iovulesii; la acel Petrea, care i-s'a imbiat de ginere, la acel Petre, de dorul căruia mult a plâns Măriuca lui și pentru care mult l'a mustrat ea și aseră și în tótă diua când venia bătută și plângênd dela odorul ei de Ilie; când vĕdù, că acel Petrea este atât de bogat și de cucernic, că dă de pomană pe séma sfintei bisericĭ casa și grădina ce o avea rĕmasă de tată-so, atuncĭ îngălbinì ca céra, tremura din picióre — cum sta rĕdimat de un stêlp dela prisma popii, și cădù amețit cât fù de lung, și amețit a rĕmas pe vecie.

Poporul se înfiorà, babele șopteau: L'a lovit guta, de părere de rĕu, că nu șĭ-a dat pe Măriuca după Petrea Iovulesii.

Unii ómenĭ îl duseră acasă, ér Petrea Iovulesii grăì cu glas tare:

„Ómenĭ bunĭ și domnule părinte! Poftesc sĕ se scie, că de adĭ încolo grădina și casa nóstră, ce mĭ-a rĕmas de tata, de Iovu, care a murit în cătane, aceea casă și grădină rĕmân pe vecii vecilor sfintei bisericĭ cu tot ce-i în grădină. Casa-i veche, ce-i drept, nu-i vrednică mult, dér grădina e mare și bună și-i chiar în fruntea satului. Acolo e locul ce-l mai potrivit pentru biserică. Până vĕ ve-țĭ apuca de zidirea bisericii, din grădină avețĭ în tot anul câte 3—4 carĕ de cucuruz. Ér când vĕ vețĭ apuca de zidirea bisericei, scriețĭ-mĭ carte, că, de-oi fi viu și în pace, din ce mĭ-a rênduì Dumnedeu și eu voiŭ trimite, de aducere a minte de tata, Iovul și de mama Iovulésa, că a lor a fost casa și grădina, precum bine scițĭ. Aci vĕ dau și carte iscălită de mine, de mama și de nevasta mea, iscălițĭ-o și dumniavóstră și o trimitețĭ vlădiciei, sĕ o scrie unde trebue".

„Sĕ trăéscă!" strigà preotul cu păläria 'n mână și poporul după el.

Atuncĭ Iovulésa făcù semn cu mâna și cu lacrămile 'n ochĭ dise și ea: „Ce dăm pe séma s. bisericĭ sĕ fiă de sufletul soțului meu, care a murit în bătaiă..."

„Și de sănĕtatea d-vóstrĕ!" strigà mulțimea.

De atuncĭ n'a mai venit Petrea Iovului prin Nucet, nicĭ măsa, Iovulésa, carĭ s'a dus atuncĭ cu el în România. Spun cei ce umblă prin România și care se zărăstesc la lucru până colo spre Călărașĭ, că-l vĕd și pe el și pe măsa, și că-i întrébă: „dér cei, nu vĕ mai apucațĭ de biserică, că nu-mĭ vine nicĭ o scrisóre dela voi?" Mai spun că Iovulésa-i tot voinică și acum ca acus 10 anĭ, îi omenesce când îi vede p'acolo și-i întrébă câte tóte.

Nu țin minte sĕ fi mai fost în Nucet om cu numele Iovu, numai tata lui Petrea, dér nicĭ fecior ca Petrea Iovului n'a fost de când Nucetul și nicĭ noroc ca el n'a avut dóră nime 'n lume și pe pămênt. Acum nu mai cântă:

Nu-i doftor léourĭ sĕ-mĭ dée
Bóla din trup sĕ mi-o iée...
ci cântă:
Ține-mĭ Dómne ce mi-ai dat
Că bine m'ai cumpĕtat!

Ér drăguța lui de odată, Măriuca fĕtului, blastămă pe tatăs'o și în grópă:

Nu te rabde pămêntul
Cum mi-ai mâncat norocul!

I. P. R.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.